KOROŠKA KRONIKA

Izdaja Britanska obveščevalna služba. — Cena mesečno: za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Posamezna številka 50 grošev

Leto V. CELOVEC, 2. septembra 1949 Številka 35

Spor Tito-Stalin pred UNO?

Važne osebnosti v jugoslovanski delegaciji pri prihodnji seji UNO — Nova sovjetska nota

V Beogradu so v torek javili, da bo poslala Jugoslavija k zasedanju Združenih narodov močno delegacijo, katero bosta vodila zunanji minister E. Kardelj in jugoslovanski propagandni šef M. Djilas.

Dopisniki si še niso na jasnem, če bo Jugoslavija v sedanjem trenutku predložila vprašanje sovjetskega vmešavanja v njene notranje zadeve Združenim narodom ali ne.

Dopisnik United Pressa poroča iz Beograda o govoricah, da namerava jugoslovanska vlada predložiti svoj spor s Sovjetsko zvezo Združenim narodom v razsodbo, ker ne more še nadalje trpeti neznosnega vmešavanja v svoje notranje razmere.

Zadnja jugoslovanska nota, naslovljena pred nekaj dnevi Kremlju, je v svojem končnem odstavku omenila „mednarodne obveznosti", ki sta se jim podvrgli obe državi. S tem je imela jugoslovanska vlada v mislih Združene narode. Vendar pa pravijo, da maršal Tito ne bo podvzel nikakih novih korakov, če položaj ne postane slabši, za enkrat pa čaka moskovskega odgovora.

V torek zvečer je moskovski radio objavil novi sovjetski odgovor na zadnjo jugoslovansko noto. Sovjetska poslanica je zopet polna ostrih besed, v katerih Sovjetska zveza razlaga, da je nehala podpirati jugoslovanske teritorialne zahteve proti Avstriji zaradi tega, ker je pričel maršal Tito barantati z Zapadom.

V sovjetski noti je rečeno: „Jugoslavija je izgubila slovensko Koroško zaradi svojega strahopetnega in izdajalskega obnašanja."

Beograd se je odpovedal svojim zahtevam po Koroški „v tajnih dogovorih z britansko vlado, ki so se vršili pred dvemi leti." Dalje pristavlja sovjetska nota, da je popolnoma napačno, kar pravi jugoslovanska vlada v svoji noti z dne 20. avgusta, češ da se Jugoslavija ni nikdar odpovedala svoji borbi za priključitev slovenske Koroške.

„Jugoslavija se je obnašala kot sovražnica Sovjetske zveze z namenom, da se prikupi napadalnim vojaškim krogom v Veliki Britaniji, Združenih državah in Franciji. Pod takimi pogoji sovjetska vlada ni mogla še nadalje zagovarjati jugoslovanskih teritorialnih zahtev."

V svoji noti pravi Sovjetska zveza, da je podpirala avstrijsko neodvisnost proti pretečemu britanskemu načrtu, ki je nameraval združiti Avstrijo, Madžarsko in del južne Nemčije v podonavski monarhiji. Obstajal je „reakcionarni načrt nekaterih nacionalističnih krogov v nekaterih slovanskih državah, med drugim tudi v Jugoslaviji, da razdele Avstrijo med sosednje države."

Te okoliščine, pristavlja nota, so povzročile, da je maršal Stalin napisal pismo avstrijskemu predsedniku maja 1945. leta, v katerem mu obljublja pomoč pri nadaljnji ohranitvi neodvisnosti, nedotakljivosti in blagostanju Avstrije. Toda to nikakor ne pomeni, da je Sovjetska zveza zagotovila avstrijske meje.

Londonski diplomatski dopisniki označujejo novo sovjetsko noto Jugoslaviji kot dolgovezno in ostro. Sovjetska nota je zanimiva zato, ker razlagajo v njej natančno opravičila, zakaj je Sovjetska zveza opustila podpiranje jugoslovanskih zahtev.

Jugoslavija je zadnje čase spremenila smernice svoje domače propagande. Ko je Sovjetska zveza v zadnjem času nehala prikrivati pretvezo, da je spor ideološkega značaja, je prišlo do odprtega boja med obema vladama in od takrat je pričela jugoslovanska vlada privlačevati pozornost zunanjega sveta na ves položaj. Skoraj vsi levičarski inozemski dopisniki — z edino izjemo kominformističnih novinarjev — pa do skrajno desničarskih lahko danes dobé vizum za potovanje v Jugoslavijo in si tam lahko ogledajo, kar si želé. Ves slog zadnje jugoslovanske note Sovjetski zvezi je bil bolj namenjen za inozemstvo kakor pa za Rusijo, kar nam potrdi kratka oblika pisma in pa dostojni izrazi v njem.

Vkljub spremenjeni taktiki pa Jugoslovani še vedno udarjajo po vsem, kar je zvezanega z „imperializmom". Marshallovo pomoč proglašajo v Jugoslaviji za izdajalsko, istočasno pa prosijo Ameriko za gospodarsko in finančno pomoč. Gospodarske nemire v Franciji in Italiji javljajo vestno, o finski vladi in njenem ministrskem predsedniku pravijo, da postopa „s terorjem" proti stavkujočim delavcem. Istočasno nudi Jugoslavija svežo sliko brezobzirne gradnje komunističnega sistema. Neki slovenski „kulak" — trden kmet — je bil obsojen na smrt, ker je baje zažgal nekaj kolektivnih hiš. Obsodba se je glasila, „ker je delal zapreke na poti do socialističnega sistema". Več drugih njegovih sodelavcev je bilo obsojenih na različno število let ječe.

Jugoslavija prosi USA za posojilo

Iz Washingtona poroča Reuter, da je Jugoslavija zaprosila pri ameriški banki „Export Import Bank" za posojilo, kakor so objavili uradni ameriški krogi.

To je zdaj prva prošnja maršala Tita, s katero se obrača naravnost na vlado Združenih držav (USA) za finančno pomoč, odkar ga je napodil Kominform iz svoje srede pred 15 meseci. Kakor javljajo, podpira ameriški zunanji minister Dean Acheson jugoslovansko prošnjo za pomoč maršalu Titu, ker bi mu s tem olajšali položaj, ki ga je ustvarila gospodarska blokada Sovjetske zveze in njenih družabnic.

Uradni krogi pravijo, da bi jugoslovanska vlada rada dobila kakih 25 milijonov dolarjev, s katerimi bi kupila ameriške rudarske stroje in naprave za svoje rudnike bakra, svinca in cinka. V prošnji za posojilo je rečeno, da bi Jugoslavija odplačala posojilo z izvozom surovin v Ameriko. Izvažali bi predvsem svinec, baker in cink, ki so velikega pomena za vojno industrijo. V Jugoslaviji se že mudi mednarodno odposlanstvo, ki proučuje jugoslovanske gospodarske razmere in načrte, zaradi katerih je Jugoslavija prosila pri mednarodni Svetovni banki za posojilo.

Truman:

Štiri načela gospodarske politike

Predsednik Truman je imel v ponedeljek zvečer v Filadelfiji govor, v katerem je orisal bodočo politiko Združenih držav v gospodarskih odnošajih z ostalimi svobodnimi državami sveta. „Ta politika", je rekel predsednik Truman, „bo dajala smer razgovorom pri finančni konferenci, ki se bo vršila prihodnji teden v Washingtonu med Veliko Britanijo, Kanado in Združenimi državami ter pri vseh gospodarskih razgovorih, ki jih bo imela Amerika z drugimi državami. Pri teh razgovorih bo imela ameriška vlada pred očmi štiri načela, na katera naj bi se opirala po njegovem mnenju gospodarska politika svobodnih narodov. Načela so sledeča:

1. Za svetovni mir je zdravo in razvoja zmožno gospodarstvo bistvenega pomena.

2. To je mogoče doseči samo s povečanjem izmenjave blaga in dela med narodi na gospodarski podlagi. Umetne rešitve nimajo nobenega pomena za vprašanje, ki je tako globoko.

3. Gospodarsko ozdravljenje sveta je mogoče doseči samo s trajnimi napori. Ni lahko prilagoditi gospodarskih interesov posameznih narodov drugega drugemu. Nobena država in nobena skupina držav ne more imeti vsega, kar bi si želela.

4. Demokratični narodi naj bi se ne vmešavali v notranje zadeve drugih držav. Združene države Amerike stojijo na stališču, da ima vsak demokratičen narod svoje lastne politične probleme in da ima vsak narod svoje vladne metode in drugače trgovske običaje, da doseže enake gospodarske načrte.

S pomočjo teh štirih načel bo uspelo svobodnim narodom premagati njihove gospodarske težkoče. Nevarnost gospodarskega poloma po koncu vojne je odstranjena, sedaj pa je náloga organizirati zdravo in razvoja zmožno gospodarstvo, ki bo služilo kot brezpogojna podlaga za trajno blagostanje in trajen mir. Predvsem bi morali biti svobodni narodi zmožni pokazati, da je njihovo gospodarstvo boljše kakor pa komunistično. Komunizem namreč izrablja želje in ideale ljudi za to, da pride do svetovne vlade z njihovo pomočjo."

GOETHEJEVA GORA

Ob dvestoletnici rojstva Goetheja so krstili 3960 metrov visoko goro v pogorju Sierra v Kaliforniji za Goethejevo goro. To proslavo slovitega nemškega pesnika je že odobril tudi urad ameriškega notranjega ministrstva za geografska imena.

Kominform se igra z dinamitom

Britanski državni minister Hector McNeil je obsodil v posebnem govoru Sovjetsko zvezo zaradi propagande, ki jo ta vodi proti Jugoslaviji.

Ta propaganda ščuva na vojno in terorizira Balkan, zato kalí Sovjetska zveza mir in ogroža neodvisnost malega naroda. Vesti o zbiranju sovjetskih čet na jugoslovanskih mejah morajo napolniti s skrbjo vse miroljubne ljudi. Te vesti najbrž niso resnične, vendar pa njih razširjanje odobrava sovjetska vlada, spremlja pa jih izredno srdita časopisna in radijska propaganda, s katero se po srditosti in ostrini more meriti le nemška propaganda iz leta 1939.

Dobesedno je rekel nato minister McNeil: „Sicer ne verujem, da bi kdo resno nameraval začeti z vojno proti Titu, toda vsak, kdor se udeležuje propagande proti Titu, se igra z dinamitom. Kljub tej vojni propagandi pa prireja Sovjetska zveza „mirovne konference"; dvomim pa, da bi te konference mogle varati kogar koli, ki zasleduje potek sovjetske propagande proti Jugoslaviji."

Dva imperializma

Angleški poslanec Woodrow Wyatt je objavil v londonskem listu „The News Statesman and Nation" članek z naslovom: „Dva imperializma". Glavni namen članka je pokazati naslednje: Četudi bi kdo enačil britanski imperializem s sovjetskim imperializmom, bi moral vendar priznati, da nekdanje britanske kolonije druga za drugo dobivajo popolno neodvisnost in suverenost, tiste države, ki si jih je osvojila Sovjetska zveza, pa so neodvisnost izgubile.

Razliko med zahodnim mišljenjem in delovanjem ter med sovjetskim mišljenjem in delovanjem najlažje prikažemo na področju imperializma. Nekatere zahodnoevropske države so na zunaj imperialistične države. One nadzirajo velika področja izven Evrope in med temi so celo danes takšna področja, ki ne vedo, kaj so volitve.

Marksizem je zaradi tega že od svojega početka neusmiljeno napadal imperialistične države. Trdil je, da so si zahodne države prilastile kolonije z namenom, da bi jih lažje trgovsko in gospodarsko izkoriščale.

Zaradi tega je bilo med kolonialnimi narodi veliko ljudi, ki so gledali v Sovjetski zvezi svojo zaščitnico. Pričakovali so, da bo Sovjetska zveza vodila in podžigala kolonialne narode v prizadevanju za dosego svobode izpod tujega jarma. Toda poglejmo, kaj se je pričelo dogajati po letu 1945. Britanski imperij je doslej veljal kot eden najvidnejših kolonialnih sistemov. Toda prav pri tem imperiju vidimo, da daje nekdanjim podložniškim narodom popolno neodvisnost. Obratno pa se dogaja v sovjetskem imperiju, kjer država za državo izgublja neodvisnost in prehaja v položaj podložniške države.

Od leta 1939 si je Sovjetska zveza priključila v Evropi okoli 200.000 kvadratnih milj, kjer živi okoli 20 milijonov ljudi, ne da bi se skušala vsaj izgovarjati, da živijo tam zaostali narodi, ki si ne morejo sami vladati. Sovjetska zveza je pričela svoj moderni imperializem, ko si je priključila del najvzhodnejšega področja, ki je preje pripadalo Češkoslovaški. Nato si je priključila večino Besarabije, kjer živi 3 milijone ljudi. Nato so prišle na vrsto baltiške države s šest milijoni prebivalcev, ki so vsi utonili v sovjetskem vrtincu. Vse sovjetske sosede so morale žrtvovati bodisi svojo neodvisnost, bodisi bistveni del svojega ozemlja.

Sovjetski imperializem pa se ni zadovoljil le z dejansko zasedbo držav, ki si jih je izbral za žrtve. V sovjetski življenski način je skušal vključiti tudi Poljsko, Bolgarijo, Jugoslavijo, Madžarsko, Romunijo in Češkoslovaško, pa naj si prebivalstvo omenjenih držav to želi ali ne. Značaj novega sovjetskega imperializma nam jasno osvetljuje primer Jugoslavije, ki si je prizadevala, da bi služila tako lastnim koristim kakor tudi koristim svojega imperialističnega gospodarja. Vsa gibanja, ki jih je Moskva navidezno sprožila v korist delavstva, so zdaj razkrinkana in vsakdo ve, da so le slepo orodje sovjetskega imperializma.

V južni Aziji so komunisti skušali podžgati nacionalističen nagon. Komunisti so tam sprožili razna gibanja, ki so jim dali popolni značaj neodvisnosti. Nekaj časa so jim ljudje nasedali, zdaj pa so mnogi spregledali. Februarja leta 1948 so komunisti sklicali v Kalkuti konferenco delegatov iz vse jugovzhodne Azije. Tam so ne glede na krajevne razmere zahtevali od vseh delegatov, da morajo pričeti borbo proti zakonitim oblastem svojih držav in ustvariti splošno zmedo, ki jo bo nato izkoristil ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dva imperializma

(Nadaljevanje s 1. strani.)

munizem. Rečeno je bilo, da se mora vsaka komunistična stranka brezpogojno pokoriti navodilom iz Moskve. S tem je seveda vsakomur postalo jasno, da se komunistične stranke v Aziji ne potegujejo za svobodo malih držav in narodov, marveč zato, da bi jih spravile pod sovjetski imperializem.

Sklepi, ki so jih sprejeli komunistični delegati na konferenci v Kalkuti, so v prvi vrsti ustrezali sovjetskim željam in so bili naperjeni proti resničnim koristim in blaginji prizadetih narodov. Razne vstaje, ki so tej konferenci sledile, niso bile naperjene samo proti kolonialnim oblastem zahodnih držav, marveč tudi proti državam, ki so šele pravkar dosegle neodvisnost.

V Burmi so komunisti začeli napadati novo levičarsko vlado, ki je šele pred tremi meseci prevzela oblast od Angležev. V Indoneziji so skušali komunisti avgusta lanskega leta nasilno strmoglaviti republikansko vlado, ki se je prav takrat borila za življenje z Nizozemci. V Indiji danes komunisti napadajo svojo lastno indijsko vlado, ki se mora boriti z neštetimi težavami, katere so nastale, ko je ta vlada prevzela oblast od Angležev.

S tem smo na kratko pokazali, kako cinično se prav zadnja leta uveljavlja novi sovjetski imperializem. Kjer koli je bila oblast, ki jo je bilo iz katerega si bodi razloga mogoče ožigosati kot imperialistično, so komunisti to storili. Kjer pa to ni bilo mogoče, kakor na primer v Burmi ali Indiji, so komunisti pripovedovali začudenim ljudem, da so njihovi voditelji, kateri so jim priborili neodvisnost, le lutke starih imperialističnih gospodarjev. Pri tem se komunizem poslužuje taktike, ki jo označujemo z izrekom „Primite tatu". Da bi prikril lastni imperializem, glasno kriči, da so drugi imperialisti. Očividno skuša Sovjetska zveza spraviti čim več sveta pod svojo nadoblast. Če se v kaki podložniški državi najdejo ljudje, ki protestirajo, jih neusmiljeno uničijo. Kako hudo se pregreši podložniška država, če skuša ohraniti vsaj nekaj narodnega ponosa, vidimo v primeru Titove Jugoslavije. V Aziji se bo kmalu pojavilo nekaj podobnega v novi Mao Tse Tungovi rdeči Kitajski.

Po drugi strani pa je tistim kolonialnim narodom, ki so vsaj malo okusili komunizem, postalo popolnoma jasno, da jih Zahod ne mara za vedno vkleniti v podložniške verige kakor komunizem, marveč jim hoče dati svobodo, ki jo proglaša kot najvišje načelo. Napetost popušča celo v Indoneziji, kjer so Nizozemci vsaj doslej storili evropski stvari zelo slabo uslugo. Boj med nacionalisti in Nizozemci je bil dolg ter zagrizen. Zdaj je tudi temu konec. Indonezijci in Nizozemci so se sestali v Haagu pri okrogli mizi in upati je, da bodo rešili ta dolgotrajni spor v zadovoljstvo obeh prizadetih strank.

Ali lahko rečemo kaj podobnega o kateri, koli državi, ki jo je vsrkal vase orjaški sovjetski medved? Edino Finska je ohranila nekaj politične neodvisnosti. Pa tudi ona je izgubila velik del svojega ozemlja in skoro vsa njena industrija mora služiti sovjetskim potrebam. **Vseh starih deklamacij, da so zahodne države imperialistične in da je Sovjetska zveza edina zaščitnica svobode malih narodov, je danes konec, popolnoma mrtve so in nihče jim več ne naseda.** Velika Britanija se je na primer prostovoljno odrekla nadoblasti nad Indijo, Pakistanom, Ceylonom in Burmo. Te države so danes popolnoma svobodne in neodvisne. V njih živi okoli 500 milijonov ljudi. Tiste države, ki še niso popolnoma samostojne, pa imajo zagotovilo, da jo bodo v kratkem dosegle. Vsakdo ve, da se na britanske obljube lahko zanese, kajti Britanija jih je v gori omenjenih primerih že izpolnila, v drugih primerih pa lahko vsakdo vidi priprave, ki so že v teku. Obratno pa v državah, ki so padle pod sovjetsko peto, vsakdo ve, da se ne more zanesti na komunistične obljube in da je komunistično vpitje proti imperializmu le krinka, za katero se skriva najbolj brezobzirni in najbolj cinični imperializem, kakor ga svet doslej še ni videl. Iz njega ne vodi nobena rešnja pot.

Politični pregled

PROPAGANDA IN DEJSTVA

Generalisim Stalin objavlja potom svojega albanskega poročevalca v „Pravdi", da je po izgonu maršala Tita iz sovjetskega tabora proglašena smrtna obsodba nad tem „blaznim fašistom" in „izdajalcem" in da bo moral ravno tako kot drugi izdajalci plačati z glavo svoje izdajstvo.

Po izjavi „Pravde" bo smrtna obsodba padla na procesu, ki se bo vršil „pričo ljudstva". Komunistični režimi pa napravljajo procese praviloma le proti tistim, katerim lahko izsilijo priznanja z mučenjem ali katere lahko poneumijo z drogami oziroma injekcijami ali pa jih likvidirajo, da lahko z njimi potem postopajo kot z mesečniki in procese izkoriščajo v propagandne namene; vse to pa je nemogoče napraviti s Titom. Izjava „Pravde" se lahko tolmači tudi kot neposreden ukaz stalinovcem v tujini, da izvršijo smrtno obsodbo nad Titom s katerim koli sredstvom . . .

Po trditvah sovjetskega organa — nadaljuje časopis — predstavlja nacionalizem Titove klike oportunistično meščansko ideologijo, ki je v osnovi nasprotna revolucionarnemu internacionalizmu proletariata . . . In tako lahko Sovjeti, ki si prisvajajo „očetovstvo" znanih in neznanih iznajdb, dodajo svojim „iznajdbam" tudi kvadraturo kroga (kar je isto, kot če kdo hoče dokazati, da je črno belo), s katero se sklada nacionalizem in internacionalizem, državna suverenost, neodvisnost in popolno podvrženje Moskvi v znaku kladiva in srpa. Če lahko povzroči metafizična vrednost tega pojava dvome, pa ne obstaja nobeden dvom o metodah sunka z bodalom, ki jih uporablja Stalin za vsilitev znaka svoje partije. (New York Times)

*

Iz Beograda poroča Reuter, da so madžarske oblasti zapovedale tamošnjemu dopisniku jugoslovanske uradne agencije Tanjug, da mora zapustiti Madžarsko v roku 48 ur. Kakor poroča Tanjug iz Beograda, niso madžarske oblasti povedale nikakih razlogov za to odredbo.

ALI SE BO NEMŠKA VLADA REŠILA NACIONALIZMA?

Razpravljajoč o izidu volitev v Nemčiji, piše „Yorkshire Post" sledeče:

Nova vlada bo morala dokazati v prvi vrsti, da je zmožna osvoboditi se primitivnega nacionalizma, ki je bil glavna karakteristika volivne propagande. Mnogi izmed najbolj ekstremnih govorov so bili nedvomno izraz volivne mrzličavosti in želja po pridobitvi ljudskih simpatij.

Po končanih volitvah bodo torej novi možje stopili na svoja odgovorna mesta, zato nam govore tehtni razlogi, da se bo demokrščanski zvezi posrečilo disciplinirati bodisi samo sebe, kakor tudi najbolj ekstremistične skupine, čijih zaslombo bo potrebovala v vladi.

Na srečo je dr. Adenauer politično prebrisan in zelo izobražen mož, ki se bržkone prav dobro zaveda, kako daleč bo seglo njegovo območje delovanja, ki mu ga nalagajo zavezniki.

Na vsak način je verjetno, da je v njegovi nameri ostati v dobrih odnošajih z zavezniki. V zahtevi po popuščanju nadaljnjega razdiranja industrijskih naprav pa prav gotovo ne bo nikakor popustil.

ČETRTA SKUPŠČINA OZN

Andrew Cordier, tajnik glavne skupščine OZN, je mnenja, da bo četrto redno zasedanje glavne skupščine OZN kljub temu, da je že precej predmetov na dnevnem redu, verjetno mnogo krajše, kot je bilo zadnje zasedanje. Kot znano, se sestane glavna skupščina 20. septembra.

Cordier meni, da bo na dnevnem redu okoli 80 vprašanj. Na začasnem dnevnem redu jih je že 60. Po izjavi Cordierja bo verjetno nadaljnje predmete odstopil glavni skupščini gospodarski in socialni svet, nekateri predmeti pa lahko pridejo še na dodatni dnevni red.

Lani je glavna skupščina začela s svojim delom v Parizu 21. septembra s 75 predmeti na dnevnem redu; zasedanje so odgodili 13. decembra in se je nadaljevalo od 5. aprila do 18. maja 1949.

ALBANIJA IN GRČIJA

Pri zasledovanju upornikov, ki so se ugnezdili v gorah Grammosa in Vitsia, koncentrira grška vojska svoje operacije vedno bolj vzdolž albanske meje, ki tvori zaradi albanske pomoči za grške upornike ne le varno zaledje, temveč tudi izhodno točko za novo delovanje.

Medtem pa so poročali, da je albanska vlada brzojavno protestirala pri glavnem tajniku UNO proti „stalnim in vedno se množečim kršitvam albanske teritorialne nedotakljivosti po grških vojaških silah."

Tiranska vlada je začetkom avgusta v protestu na UNO trdila, da so grške narodne sile stvarno „udrle" v Albanijo.

Nedvomno je Albanija zdaj glavno oporišče in vir pomoči grških upornikov ter je Albanija trenutno izolirana, z izjemo dobav, ki jih dobiva po morju ali po zraku od Sovjetske zveze in držav Kominforma.

Albanija, katere aktivno podporo grškim upornikom je ponovno poudaril v svojih poročilih odbor UNO za Balkan — je torej država, ki je pač najmanj upravičena pritoževati se pri UNO in igrati vlogo nedolžnega užaljenca.

Zadržanje Albanije proti Grčiji je bilo in je še stalno sovražno. Vrhu tega pa je v smislu sporazuma, ki ga je sklenila Sovjetska zveza s svojimi sosedi v juliju 1933, „napadalno". V navedenem sporazumu je bila označena za napad vsaka podpora oboroženim tolpam, ki se zberejo na področju kake države in uderejo v drugo državo, ali pa odklonitev zahteve napadene države, da se odtegne takim tolpam vsaka pomoč in zaščita. To besedilo se točno sklada s prestopkom Albanije. Proti tej stalni napadalni politiki Albanije je grška vlada ohranila umerjeno in strpno stališče.

Drobne novice

Iz Aten poroča C. L. Sulzberger, dopisnik „New York Timesa", da se kriza v Albaniji vedno veča, vzporedno z vedno večjim razpadom grške gverilje . . . „Zadnji sredozemski satelit Sovjetske zveze — nadaljuje Sulzberger — pričenja plačevati posledice svoje zemljepisne osamljenosti od sovjetskega vplivnega področja in svojega vmešavanja v grško državljansko vojno." Sulzberger pa vseeno zaključuje, da se verjetno kljub vedno težjim gospodarskim prilikam in naraščajoči notranji opoziciji režim diktatorja Hodže „ne bo zrušil, dokler bodo Sovjeti dejansko nadzorovali deželo, kot jo sedaj."

Iz Berlina piše Flora Lewis ameriškemu listu „Washington Star" o številu političnih ujetnikov in kaznjencev v sovjetskih koncentracijskih taboriščih sovjetske zasedbene cone Nemčije, da jih je od 80.000 do 200.000 in dostavlja: „Dokazano je, da je zdaj nad 50.000 Nemcev zaprtih v bivših nacističnih koncentracijskih taboriščih, katera so takoj spet vzpostavili, ko so sovjetske čete prišle v Nemčijo. Mnogo Nemcev pa je nadalje zaprtih v ječah, v preiskovalnih podzemskih celicah in v drugih zaporih."

Flora Lewis zaključuje, da so vestno proučena poročila dokazala, da so „bila nasilje in grožnja z nasiljem glavno orožje sovjetske politike v vzhodni Nemčiji."

Iz Moskve pa piše Edmund Stevens listu „Christian Science Monitor", da označuje organ sovjetske vojske „Rdeča zvezda" sestanek v Strasburgu za shod političnih lutk . . . „Rdeča zvezda" opozarja, da bruseljski sklepi o ciljih gibanja za Zedinjeno Evropo odkrito govorijo o postopni ukinitvi zaprek, ki preprečujejo svobodno gibanje ljudi, blaga in kapitala. To razkrinkuje — nadaljuje „Rdeča zvezda" — popolnoma celotno gibanje. Stevens poroča nato, da zaključuje „Rdeča zvezda" iz vsega tega, da je Evropski svet poskus za „uničenje neodvisnosti in svobode narodov".

*

V bolgarskem glavnem mestu Sofija je bilo pretekle dni posvetovanje gospodarskih strokovnjakov kominformskih držav. Pri tem so se posvetovali o tekočih vprašanjih in so sprejeli potrebne sklepe. — Jugoslavija je bila že takoj spočetka izključena od tega posvetovanja.

Poročevalci sodijo, da so na tem posvetovanju govorili tudi o poostritvi gospodarske blokade kominformskih držav proti Jugoslaviji. Istočasno z gospodarskimi strokovnjaki so se posvetovali v Sofiji tudi visoki vojaški predstavniki kominformskih držav. Splošno sodijo, da predstavljajo ta posvetovanja del oziroma nadaljevanje živčne vojne proti Jugoslaviji kot predpriprava na vojaške ukrepe.

*

Iz Budimpešte poročajo, da je med tistimi, katere so komunisti nedavno aretirali, tudi Pal Justus, eden glavnih voditeljev socialnih demokratov, ki je največ storil za to, da je prišlo do spojitve njegove stranke, to je socialno-demokratične stranke s komunistično stranko na Madžarskem. Ta novica bo gotovo prestrašila druge „sopotnike"-socialne demokrate, ki so sedaj člani Združene delavske stranke: tudi ti se bodo vprašali, ali niso morda i oni na seznamu tistih, ki jih čaka enaka usoda.

Evropa se mora gospodarsko združiti

V zvezi z zasedanjem Evropskega sveta v Strassburgu piše ameriški list „Washington Star", da je to zasedanje velikega pomena za bodočnost Evrope, ki se bo morala gospodarsko postaviti na lastne noge do leta 1952, ko bo konec Marshallovega načrta.

Marshallov načrt napadajo z leve, pa tudi z desne strani. Desnica ga ne napada z načelnega stališča, marveč zato, ker so nekateri pričakovali, da bo delal čudeže. Da ga napadajo komunisti je povsem razumljivo. Preprečil je gospodarski polom v zahodni Evropi, ki so si ga komunisti želeli in so ga napovedovali. Prav v tem je prva in največja zasluga in zmaga Marshallovega načrta.

Dosegel pa je še več. Pomagal je sodelujočim državam, da so se spet postavile na lastne noge in ozdravile svoje gospodarstvo, ki ga je vojna skoro do tal razdejala. S pomočjo Marshallovega načrta so te države obnovile svojo predvojno industrijo in kmetijstvo.

Marshallov načrt pa ni večen. Ko se bo končal, še ne bo v celoti rešeno vprašanje evropske proizvodnje, trgovine in zaposlitve. Evropski obnovitveni načrt ne more rešiti teh vprašanj v kratki dobi 4 let, kakor je upravičeno dejal bivši francoski ministrski predsednik Paul Reynaud v Strassburgu. Rešiti ga morajo le veliko večji in globlji ukrepi. Evropa mora korenito spremeniti svojo tradicionalno gospodarsko politiko. Njeno gospodarstvo je podrobljeno v majhne samostojne in neodvisne enote, med katere so globoko zarezane politične, gospodarske in carinske meje. Ta ureditev je morda odgovarjala staremu predvojnemu svetu in takratnim gospodarsko-političnim okolščinam, ne odgovarja pa več novemu svetu, ki je nastal po drugi svetovni vojni.

Danes se morajo te razdrobljene in razbite enote združiti. To je edina rešilna pot za evropsko gospodarstvo in s tem tudi za njeno vojaško moč, ki je potrebna za odpor proti komunističnemu pritisku z vzhoda. O taki gospodarski združitvi je seveda veliko lažje govoriti, kakor pa jo uresničiti.

Vsaka država ima svoje industrijske ter kmetijske koristi in težnje in zato je čisto naravno, da se boji žrtev, ki bi jih gospodarska združitev nujno zahtevala. Kljub temu pa Evropa mora nekaj storiti. To potrebo začenja že sama spoznavati. Nekaj so storile že manjše države: Belgija, Nizozemska in Luksemburška, ki so se združile v zvezo Benelux. Podobno težnjo vidimo v skandinavskih državah ter v splošnem zanimanju za potek sedanjega zborovanja Evropskega sveta v Strassburgu. Bilo bi otročje pričakovati takojšnjo sklenitev splošne gospodarske zveze med vsemi zahodnoevropskimi državami, toda življenje samo teče v to smer in upati je, da bo nekaj pripravljeno vsaj do takrat, ko bo konec Marshallovega načrta. (CAD)

John J. McCloy

visoki ameriški komisar v Nemčiji

S prvim julijem je odstopil John J. McCloy od predsedništva mednarodne banke za obnovo in razvoj, ki ga je sprejel 17. marca 1947. Predsednik Truman ga je določil, da bo predstavljal Združene države v Nemčiji kot prvi visoki civilni komisar in član zavezniške francosko-ameriške komisije, ki se bo po uveljavitvi novega zasedbenega statuta zanimala za koristi zahodnih velesil nemški državi, ki je nastala na podlagi bonnske ustave.

Po ameriški ustavi bo moral predsednikovo imenovanje potrditi senat ali sama osebnost McCloya je porok, ki ne dopušča nikakih dvomov o sklepih visoke zbornice. McCloy, ki si je kot odvetnik, finančnik in politik pridobil obširno znanje o gospodarskem mednarodnem položaju v dveh letih svojega delovanja pri Mednarodni banki, temeljito pozna Evropo in Evropejce. Po prvi svetovni vojni je bival v Parizu, v Italiji in na Grškem kot predstavnik ameriškega pravnega odposlanstva. Niti mu ne bodo tuji problemi vojaške uprave zasedenega ozemlja, ker je kot pomočnik vojnega ministra od aprila 1941 do novembra 1945 sprejel neposredno odgovornost v političnih zadevah vojnega napora, kot je na primer izvajanje zakona o posojilu in najemu, načrt za gospodarsko obnovo opustošenih dežel ter odnošaji med Združenimi državami, zavezniškimi vladami in mednarodnimi ustanovami, med katerimi je bila tudi UNRRA.

McCloy se je rodil v Filadelfiji 31. marca 1895. Obiskoval je od leta 1907 do 1912 „Poddie School", nato pa se je vpisal na „Amhorst College", katerega je zapustil leta 1916 z diplomo iz leposlovja. Leto pozneje je stopil v vojaško službo kot častnik 77. topniškega polka ameriškega spedicijskega zbora v Franciji. Ob koncu sovražnosti je povzel svoj študij na pravni fakulteti harwardske univerze, kjer je promoviral leta 1921. Nato se je vpisal v odvetniški seznam mesta New Yorka ter izvrševal svoj poklic do leta 1940.

Tistega usodnega leta so McCloya poklicali na vojno ministrstvo, kjer je bil predvsem svetovalec, pozneje pa pomožni tajnik. Za sposobnost in jasno spoznanje, ki jih je pokazal kot predsednik komisije za civilne zadeve pri glavnem stanu, je dobil odlikovanje samega predsednika Trumana: „Distinguished Service Medal".

Po kratkem prestanku, med katerim se je McCloy znova poprijel odvetniškega poklica, ga je upravni svet Mednarodne banke za obnovo in razvoj imenoval za svojega predsednika.

Ker je bil McCloy prepričan, da tak svet na pol v nebotičnikih, na pol v ruševinah, ne more živeti, je kot predsednik najvišje mednarodne denarne ustanove vse svoje delovanje usmerjal s stališča, da je obnova uničenega evropskega gospodarstva bistvena naloga in da je dolžnost njegove banke, da po svojih močeh nudi potrebne kapitale za to obnovo. V dobi dveh let svojega predsedniškega udejstvovanja je banka priznala številnim državam kredite v skupni vsoti okoli 650 milijonov dolarjev.

McCloy je torej najvišji ameriški oblastnik v nemški državi, ki bo neposredno odvisen od predsednika Združenih držav in zunanjega ministrstva. Imel bo vse pravice sedanjega vojaškega guvernerja, izjemo bo tvorila edino le vojska, ki ostane še nadalje pod poveljstvom vrhovnega generala, ki je spet za svoje strani neposredno odvisen od Glavnega stana. Visoki komisar pa lahko izda navodila vojaškemu poveljstvu, kar se tiče notranje varnosti in pa javnega reda na ameriškem področju ter glede izvrševanja političnih smernic ameriške vlade.

Kot visoki komisar Združenih držav v Nemčiji bo moral McCloy takoj načeti problem postopnega prehoda vojaške zasedbene oblasti na zunanje ministrstvo in na upravo za gospodarsko sodelovanje, katero bo zastopal.

McCloy je že nastopil svoje mesto s prvim julijem 1949.

Konferenca za ohranitev naravnih virov

Na konferenci Združenih narodov za ohranitev in izkoriščanje naravnih virov nadaljujejo razpravljanja med tehniki in znanstveniki o načinih ohranitve zemeljskih, vodnih, gozdnih in podzemskih virov ter zalog goriv in energije.

Med znanstveniki, ki prihajajo iz 50 držav, so se vršili razgovori o nujnosti primernega nadzorstva zemeljske površine, o načinu izboljšanja gozdnega bogastva in o bodočnosti rudninskih ležišč.

Na plenarnem zasedanju je ameriški profesor biologije A. I. Levor izjavil mnenje, da še ne odkrita petrolejska ležišča vsega sveta lahko petstokrat krijejo sedanjo letno porabo, čeprav zadoščajo zaloge znanih ležišč samo za kritje potreb nadaljnjih 20 let.

Pri razpravljanju o rudninskem bogastvu je nek izvedenec ameriškega urada izjavil, da izgledi za zboljšanje že znanih virov niso najboljši, čeprav svetu trenutno še ne grozi pomanjkanje tako življenjsko važne kovine.

Ne sestanku, ki je zadeval gozdne vire, je nek izvedenec izrazil svojo zaskrbljenost, ker se oči svetá upirajo na ogromne zaloge gradbenega lesa Latinske Amerike in je poudaril nujnost, da se podvzamejo primerne mere, da se ti gozdovi ne bi uničili s prekomernim izkoriščanjem.

Nek predstavnik prehranbene in poljedelske organizacije Združenih narodov je s tem v zvezi izjavil, da se ta organizacija zanima za ta problem in da ga proučuje. (SDWB)

MEDNARODNI SKLAD OZN ZA OTROKE

Mednarodni pomožni sklad Organizacije združenih narodov za otroke je izdal poročilo o svojem delovanju. Ta ustanova obstaja že dve leti. Iz poročila izhaja, da je ustanova podprla posebno sledeče dežele: Albanijo, Avstrijo, Bolgarijo, Češkoslovaško, Finsko, Francijo, Grčijo, Madžarsko, Italijo, Poljsko, Romunijo, Jugoslavijo in Nemčijo.

Združene države prispevajo v ta sklad 72 dolarjev za vsakih 28 dolarjev, ki jih prispevajo druge države.

Dosedaj je prejela Jugoslavija pomoč v vrednosti 7,772.900 dolarjev. Pomoči je bilo deležno 600.000 oseb.

V Bolgariji je 200.000 do 300.000 oseb prejelo pomoč v skupni vrednosti 3,198.900 dolarjev in sicer v dobi od januarja 1948 do konca junija 1949. Med drugim so bili predmet te pomoči: hrana, volna, koža, streptomicin in penicilin.

Na Češkoslovaškem je 230.000 otrok prejelo v isti dobi pomoč v vrednosti 3,061.400 dolarjev.

Na Poljskem je bilo 700.000 otrok deležnih te pomoči v vrednosti 11,916.700 dolarjev.

V Italiji je od 700.000 do 1,000.000 oseb prejelo pomoč v isti dobi v vrednosti 11,708.100 dolarjev.

EVROPSKI ČLANI MEDNARODNIH ORGANIZACIJ	Albanija	Avstrija	Belgija	Bolgarija	Češkoslovaška	Danska	Irska	Finska	Francija	Nemčija	Grčija	Madžarska	Islandska	Italija	Luxemburg	Nizozemska	Norveška	Poljska	Portugalska	Romunija	Španija	Švedska	Švica	Turčija	V. Britanija	Jugoslavija	Skupno štev. članov
Združeni narodi			●		●	●			●		●				●	●	●	●				●		●	●	●	59
Brüseljska pogodba			●						●						●	●									●		5
Severno atl. pogodba			●			●			●				●	●	●	●	●		●						●		12
Evropski svet			●			●	●		●		●		●	●	●	●	●					●		●	●		13
Medn. denar. sklad		●	●		●	●		●	●		●		●	●	●	●	●	●						●	●	●	48
O. E. E. C.		●	●			●	●		●	●	●		●	●	●	●	●		●			●	●	●	●		19
U. N. E. S. C. O.		●	●		●	●			●		●	●		●	●	●	●	●					●	●	●		48
F. A. O.		●	●		●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●				●	●	●	●	58
I. L. O.	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●			●	●	●	●	●	60
I. C. A. O.		●	●		●	●	●	●	●		●		●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●		52
U. N. R. R. A.	●	●			●			●			●	●		●				●								●	15
Kominform				●	●				●			●		●				●		●							8
Prebivalstvo (v milijonih)	1	7	8	7	12	4	3	3	41	65	7	9	1/7	46	1/3	10	3	24	8	16	28	7	5	19	48	16	2,250

Tabela nam kaže mnogo dejstev v zgoščeni obliki. N. pr. Vel. Britanija, Francija in države Benelux pripadajo vsem bistvenim mednarodnim organizacijam, toda Francija poseka vse, ker je njena komunistična stranka povrhu vsega še članica Kominforma.

Nemčija (samo zapadni del pride v tabeli v poštev), Romunija in Španija so najmanj mednarodno organizirane države: vsaka izmed njih pripada le eni organizaciji.

Kapelški punt

Zgodovinska povest

Spisal dr. Ožbolt Jlaunig

(Nadaljevanje)

41.

„Kaj, mi lažemo?!" zakričijo nekateri kmetje; „vi se lažete, ko nam cerkve zapirate, zraven pa oltarje zažigate!"

„Kaj govorite?" zavpije Hauslaib, „kaj takega me dolžite!"

„Kdo pa je bil zadnji v cerkvi kot vi!" se zadere Šobrova Mojca, ki se je prerila skozi množico do Hauslaiba.

„Si že zopet med prvimi puntarji, ti škrbljava copernica ti!" reče osorno Hauslaib in postane ves rdeč v obraz.

„Mi nismo puntarji, vi nas hujskate in nam jemljete naše pravice; brezverci ste!" zakriči Mojca ter vihti roke proti oficirju.

„To mi je preveč!" vikne Hauslaib ves jezen in potegne sabljo.

„Kaj, z mečem nas hoče napasti kot Turek, to pa že ne!" zakričijo nekateri moški.

„Proč s sabljo!" zavpije Rapoldov France iz Bele, fant orjaške postave; „molči gosposki škric!"

Jeza zagrabi oficirja nad temi žaljivimi besedami, urno zavihti sabljo, da bi udaril Franceta po glavi, a ta skoči hitro kakor veverica proti poveljniku, ga zagrabi za roko, v kateri je držal sabljo, z drugo roko pa za grlo.

„Dobro, France, le zadavi ga!" kričijo moški in ženske; Hauslaibu pade sablja iz rok, ki jo hitro pobere Vegl in jo shrani. Hauslaib se brani z obema rokama. Toda še vedno ga drži France za grlo. Pristopili so še drugi in vrgli oficirja na tla ter ga bili z rokami. Zastonj je miril Vegl razburjeno množico, vse je bilo zaman. Slišati je moral celo besede, da še njega napadejo, ker je očividno na strani Hauslaiba.

Ta pa je ležal na tleh, ljudje so ga zasmehovali in brcali; ko je hotel vstati, ga zopet vržejo na tla in bijejo z rokami. Razburjenost ljudstva je prikipela do vrhunca, že so odvzeli oficirju cerkvene ključe, a niso se še zadovoljili. Množice se je polastila nepopisna besnost, vsa pritajena jeza je izbruhnila sedaj na dan, katero so hoteli ohladiti nad poveljnikom, ki jim je pa hotel le dobro.

„Stojte, mirujte!" zagrmi naenkrat zadaj za množico močan glas; „ali ste še kristjani, ali ste pogani; sramujte se!"

Ljudje se obrnejo, mahoma so izpustili poveljnika Hauslaiba.

Sedaj so videli, da je stal pred njimi puščavnik Dobnikar. Veličasten je bil v svoji jezi, visoko se je dvigala njegova častitljiva postava pred njimi iz tal. Dolga siva brada je padala daleč na prsi in dajala celi postavi spoštljiv izraz. V desni roki je držal razpelo in iz temnih oči so švigali jezni pogledi po celi množici.

„Ali hočete postati morilci, zaslepljeni; dobrega poveljnika trpinčite, ki vam le najboljše hoče, takih divjakov Marija pač ne mara! Odnehajte in idite domov in delajte pokoro za vaše hudobije!"

Puščavnik stopi k poveljniku in ga iskreno prosi za odpuščanje, saj ljudje so preveč razburjeni. V tem so prihiteli tudi vojaki, ki so razgnali množico.

Vegl je hitel s ključarjem in nekaterimi možmi v cerkev. Tu k sreči ni bilo nič hudega. Vsled mežnarjeve nepazljivosti je prigorela sveča do oltarjevega pregrinjala, ki je deloma zgorelo; ožgani so bili tudi najbližji lestenci; Marijina podoba pa je ostala še cela, ker tako daleč ogenj ni segel. Hitro so pogasili ogenj, zaklenili cerkev ter šli k župniku, ki se je medtem že vrnil, da mu vse to sporočijo. Hauslaibu je prišel tudi Skopnik na pomoč, ki je spremljal do skrajnosti razburjenega častnika do Bošteja.

Hauslaib je pisal pismo v Celovec, razložil cel položaj in prosil za nujno pomoč. Vojak je moral jezditi v glavno mesto h komisarju Pauerju, ki je bil ves besen od jeze. Toda ravno je prišlo povelje z Dunaja, da naj se odpošlje kolikor mogoče vojakov proti Turkom. In tako komisar Pauer ni mogel, četudi bi zelo rad, ugoditi prošnji Hauslaibovi, temveč mu je moral odvzeti še nekaj vojakov, ki jih je imel s seboj.

Takoj drugo jutro po sprejemu tega poročila je odrinil Hauslaib s svojimi vojaki.

Poslovil se ni nikjer, le župniku in Veglu je naročil, da naj gledata na to, da se ljudstvo pomiri. Hitro se je raznesla novica, da odide Hauslaib z vojaki. Veliko veselje je zavladalo pri vseh tržanih, češ, nič niso mogli opraviti proti njim, ostane vse tako, kakor je bilo poprej.

„Paziti moramo," so rekli tržani in župljani iz okolice, „mogoče je to le na videz. Zato se zberimo zgodaj zjutraj ter jih spremljajmo, da ne krenejo v cerkev ter nam odvzamejo Marijin kip, ki smo ga do sedaj tako hrabro branili in ga tudi ohranili."

Drugi dan so že na vse zgodaj vreli ljudje iz trga in okolice pred Boštejevo gostilno, kjer so se zbirali vojaki.

„No, Boštejka ni dolgo uživala časti," se je smejala škodoželjno Kocljeva. „Bog ve, kakšne napitnine tudi ne bo dobila, ko mora oficir pobrati tako hitro šila in kopita!"

„Molči no vendar, vedno moraš klepetati," jo krega mož; „bodi vesela, da ga k nam ni bilo, ljudje bi nas še zasramovali."

„No, da, ti moraš vedno prav imeti, toda drugače pa se le rad pomešaš med gospodo!"

„Naša gospoda me pozna in dobro je, da se z njo razumem."

Ne vem, kako dolgo bi se ta dva zakonca še prepirala, ko bi ne prišel med tem Hauslaib ter hitro zasedel konja.

(Dalje prihodnjič)

Rožan:

MATERINA DENARNICA

Tedaj sem bil v prvem letniku učiteljisca in sem stanoval v dijaškem domu. Posebno nedelja se mi je zdela v mestu pusta in zato sem bil silno vesel, če sem smel kako soboto domov. Med tesnimi zidovi se nisem mogel prav vživeti, manjkalo mi je sonca, gozda, zraka, prostosti, staršev. Zlasti sem pogrešal našo milo donečo materino govorico, ki so jo sošolci tako prezirali. Že sama misel, da bom smel ob koncu tedna domov, me je vse dni razveseljevala.

Ko sem sedel v železniškem vozu in slišal rožansko narečje, sem se že počutil napol doma. Vlak mi je vozil vse prepočasi. Komaj sem čakal, da se je poslovil od Marije z Žihpolj, ter zavil mimo humperškega gradu. Zdelo se mi je, da samo zaradi mene vozi po klancu hitreje, da ima tudi on srce, ki čuti z menoj in se mu mudi domov.

Prekrasen je pogled z dirjajočega vlaka na Rož. Zahajajoče sonce je z zadnjimi žarki pozdravljalo pečine onstran Drave in zdelo se mi je, da pozdravlja tudi mene, kajti potem se je takoj skrilo. Ta slika še sedaj živi v mojem spominu. Stal sem pri oknu in gledal njive, travnike ter vasi, ki so bežale mimo mene; s polj in vasi je bilo čutiti že dih nedelje. Delopust so tedaj namreč še bolj držali. Šentjanški mogočni zvon se je zamajal — ter zbudil s tem sosede v Kapli, na Bistrici in onstran v Velniji vasi. Vsi ti in še drugi so zapeli Mariji v čast večerni pozdrav. Vsa dolina je bila polna samega „Ave“.

Že je bila v komaj opazni nižavi pred menoj rojstna vas. Vedel sem, da me bodo na pragu pričakovali mama. Skoro tekel sem proti domu, da bi čimprej bil v krogu dragih domačih.

Veselil sem se že nedelje, ko se bom sešel s šolskimi tovariši in drugimi znanci. Šel sem k drugi maši, ker sem vedel, da se te udeleži največ mojih bivših sošolcev. — Kot da bi se zgovorili, smo se vsi znašli na trgu poleg cerkve. Fantje so se gnetli okrog mene — dijaka, me pozdravljali, ter hoteli vedeti, kdaj bom „šumaster“ in če bom že kmalu pretepal vaške „vampe“ (otroke). Tako smo se pogovarjali, se šalili in smejali. Pa me je dregnil tisti dolgin Todi in dejal: „Ti, pojdi, gremo kvartat!“ Ne vem, kateri drobni hudiček mi je sedel v uho ter mi šepetal: „Le pojdi, dijak si, če ne greš, bodo mislili, da se jih sramuješ. Ne bodi tak domišljavec, čeprav hodiš v prvi letnik učiteljišča. Veš, ti igrajo za denar; morda še kaj priigraš in kupiš v mestu tistih dobrih slaščic, ki se ti jih tako zljubi.“ Tako glasan je bil ta skušnjavec, da sem pozabil na žalost, ki jo bom s tem pripravil mami.

Pri Mlinarju smo sedli za mizo, eden je privlekel umazane karte iz žepa, se še ozrl okrog sebe, če je vse varno in kdo ne gleda ter dejal: „No, pa začnimo!“ Oslinil si je prste, z izvežbanostjo odraslega igralca je zmešal črne karte ter jih razdelil med nas. Čudno, prečudno, jaz sem dobil vedno slabe. Ne vem ali so me goljufali ali igrati nisem znal prav ali pa je moralo tako biti, da sem vedno zgubil. S strahom sem stiskal in božal groše v žepu. Čisto v zadnji kotiček sem jih skrival, a vedno zopet so našli pot ven v nenasitne roke mojih „prijateljev“. Ti me zaradi svoje sreče sploh niso hoteli spustiti domov. Gotovo so si mislili, da ima takle študent precej denarja pri sebi. Ko sem bil že čisto suh in me je bilo sram to priznati, sem se izgovoril, da grem jest. Obljubil sem, da bom po kosilu spet prišel, ker sem upal zgubljeni denar dobiti nazaj.

Ko sem doma stopil v sobo, so me domači pogledali malo postrani, rekli pa niso nič. Jed mi zato ni prav dišala; vedel sem tudi, da moje dopoldansko ravnanje ni bilo prav. Počutil sem se osamljenega med domačimi, ki so prijetno kramljali, se zabavali in doživljali pravo nedeljsko veselje. Komaj sem čakal, da bi odmolili, kajti mudilo se mi je k Mlinarju. Toda, kako iti brez denarja? Iskal sem prilike, da bi našel mamo na samem in jih prosil za kakšen groš. Sam pri sebi sem že imel pripravljen izgovor, zakaj da bom denar rabil. Še danes vidim tisto temno, domačo vežo in mamo, ki so si dali nekaj opraviti pred črno kuhinjo. Z negotovim glasom sem dejal: „Mama, ali bi mi mogli dati dva šilinga za vožnjo v Celovec?“ Videl sem, kako sem jih spravil v zadrego. Obstali so za trenutek, potem so segli s svojo zdelano roko po denarnici. Bila je zmeraj v škripajoči omari za durmi. Bog ve, kako stara je že bila in kakšno barvo je nekdaj imela. Odkar se je morem spominjati, je bila zmeraj enaka: sivkasta, močno oguljena, zapirala se je z nekakima dvema železnima gumboma. Nikdar ni bila preveč debela, saj smo jo trije študentje kar naprej praznili. Čisto prazna tudi nikoli ni bila, svetnijica Marije brezmadežne se je skrivala zmeraj notri, seveda navadno sama. Kdo drugi bi se zmotil in bi se ob njej razvesilil svetlega šilinga, mama pa so jo dobro poznali, imeli do nje veliko zaupanje, saj je v največji sili Marija privabila spet v hišo kak krajcar. Par grošev se je tudi tisto nedeljo skrivalo v njej, toda samo par. To še zdavnaj nista bila dva šilinga. Šli so iskat drugam. V lončku na polici, kjer je bil vedno pripravljen drobiž za reveže, so dobili še nekaj zraven. Še so pregledali žepe starih plaščev, vsotica je že malo narasla. Prav vse do zadnjega groša so znesli skupaj, da je bilo ravno dovolj za vlak. Nekam čudno se jim je zdelo, da že rabim za vožnjo, ko vlak pelje šele proti večeru. Izgovarjal sem se, da bo potem premalo časa in bi morebiti vlak zamudil, ker se popoldanska pobožnost v cerkvi lahko zavleče. Opozorili so me še, naj ja pazim na denar ter grem še v cerkev k blagoslovu. Vse sem jim obljubil, a v mislih sem že sedel med „prijatelji“ pri kartanju.

Ko sem pri Mlinarju vstopil, mi je v obraz puhnil oblak dima in duh po pijači. Že sem hotel vrata zapreti in oditi domov, kajti vest se mi je zbudila, a tovariši so me zapazili in me kar odvlekli medse. Prav v sredo so me posadili, mi dali karte v roke in igra se je nadaljevala. Igralska sreča se mi je nasmehnila, z zadovoljstvom sem spravljal groše v žep. Ne vem kolikokrat smo med tem že premešali karte, tudi cerkveni zvon, ki je vabil eno uro pred pričetkom k blagoslovu, sem samo mimogrede slišal. Ko je skup zvonilo, sem imel ravno toliko denarja, kot zjutraj, ko sem prišel. Zdelo se mi je, da zvonovi z vso silo kličejo: „Pojdi v cerkev!“ Toda igralska strast je bila že premočna. Ostal sem in igral dalje. V sobi si čul le metanje kart, kletvice, vzklike veselja ali žalosti ter celo škodoželjen smeh. Sreča me je spet zapustila. Ko je pozvonilo k pristopu, sem že jemal od denarja, ki so mi ga dali mama. Z igranjem pa še nisem prenehal. V mislih sem videl mamo, kako klečijo v cerkvi in gledajo po svojem sinu. Bežno sem pogledal skozi okno in videl iti mimo staro Kovačevo Mojco, za katero sem vedel, da gre še v cerkev. Še bi bil čas, da bi sledil glasu vesti ter s tem rešil denar za vlak, a bil sem kakor od hudiča obseden Igral sem dalje. Ko so moji zadnji groši ležali na mizi, je prišla name vrsta, da mešam in delim karte. Dolgo sem jih predeval iz roke v roko, samo da bi name prišle čim boljše. Toda, ko sem jih odprl sem že vedel, da sem izgubljen. Kot da bi me zadela kazen božja — vse do zadnjega novca sem zaigral.

Medtem sem videl, kako so se pripodili iz cerkve otroci, za njimi so počasi stopale ženske in čisto med zadnjimi so šli naša mama. Povesil sem glavo, zardel in neizmerno sram me je postalo. Šel sem vase. Kakor pri zgubljenem sinu, je tudi v meni vstal kes. Torej mamo sem nalagal in zapravil njih zadnje krajcarje. Sunkoma sem vstal in ne meneč se za roganje tovarišev, sem zapustil družbo ves skrušen in potrt. Mimogrede sem se to pot doma poslovil, kajti vse skupaj me je preveč bolelo. S postaje sem se še enkrat ozrl na dom in v mislih prosil mater odpuščanja. Stara denarnica z zadnjimi groši se mi je v duhu prikazala in mi privabila solzo v oči.

To pot sem se moral peljati v mesto „na črno“. Poln skrbi sem zadnji zlezel v železniški voz ter pazil, da sem šel v tistega, ki je bil najbolj daleč od sprevodnika. Vse prepočasi je vozil vlak. Nekaj časa sem sedel, nekaj časa pa stal na hodniku. Na vsaki postaji sem izstopil in pogledal, če sem za eno postajo še na varnem. Precej sem se oddahnil, ko je vlak nekoliko hitreje vozil od Kotmare vasi proti Vetrinju. Mesto je naenkrat stalo pred menoj, že sem čul klic: „Celovec glavni kolodvor, vsi izstopiti!“ Prvi sem izmed vseh potnikov skočil iz vlaka ves srečen, da je vendar konec te „zastonj rajže“. Korakal sem počasi po kolodvorski ulici proti stanovanju. Same noge so me zanesle h kapucinom, kjer je bil ravno blagoslov. Mariji sem zaupal svoj sklep, da za denar ne bom kartal nikdar več.

Mama dolgo niso vedeli za ta moj doživljaj. Ko pa sem nekoč kot vojak prišel na dopust in smo ob lepem večeru sedeli pod staro hruško, sem jim to povedal. Res so me še po tem dogodku napadle skušnjave, da bi igral, a v mislih na mamo in oguljeno denarnico sem vedno znal premagati.

Moja mama še žive, denarnico pa so dali meni, za spomin in opozorilo.

M. Jakopič:

Po žetvi

Njiva razorana
iz polnih prsi diha,
čez ozare sveže
topli vetrič piha.

Hej, voliči, hitro!
Dan se že nagiba,
koj se bo sklonilo
sonce preko hriba.

Trudno kmetič stopa,
briše čelo rosno,
sveže brazde reže
kakor kruh — ponosno.

Njiva razorana
vsemu le smehlja se,
v stogih pa poljublja
sonce polne klase.

V sadnem vrtu

(IZ OTROŠKEGA ŽIVLJENJA)

Neki obrtnik, naročnik „Kor. kronike“ nam je poslal tole resnično zgodbico:

„Imam lep sadni vrt, v njem večja in manjša sadna drevesa, vsa so sedaj polna še nezrelega sadja. Poznal sem „čednosti““ svojih dveh fantov in sem jima zato zabičal, da ne smeta odtrgati nobenega jabolka, predno ne dozorijo. Pokazal sem jima pa tudi črvivo jabolko in rekel, da v tem moja prepoved ne velja. „Če vidita črvivo jabolko, ga takoj odtrgajta,“ sem rekel. Kmalu sem zapazil ,da fanta zvesto nadzorujeta drevesa, ker na nobenem sadnem drevesu nisem več mogel najti črvivega plodu.

Poletje je minevalo in jabolka so postajala vedno lepša, dobivala so nekatera že lepo rdečkasto barvo. Zlasti je imel lepe plodove neki pritlikavec. Ko nekoč spet ogledujem sadna drevesa, opazim na pritlikavcu, da je eno najlepših jabolk obgrizeno. Pokličem Jannezka in mu pravim: „Kaj pa je to, nagrizeno je najlepše jabolko in ne samo eno, ampak kar po vrsti. Kdo je to napravil? Mar ti?“ „Da, oče, jaz,“ odvrne fant in ni kazal nobenega strahu. „Kako ti je moglo priti kaj takega na pamet,“ vprašam osorno. Fant pa korajžno odgovori: „Oče, ti si nama vendar prepovedal, da ne smeva z Štefijem odtrgati nobeno jabolko, nisi pa nama prepovedal ugrizniti vanje.“ Začudil sem se iznajdljivosti otrok, hotel bi ju kaznovati pa ju nisem mogel, ker jima res nisem prepovedal grizti sadja na drevju. Dopovedal pa sem nato fantoma, da obgrizeno jabolko ni za nobeno rabo več, da ga ne moremo shraniti in ne prodati. Odslej fanta tudi jabolk več ne grizeta na drevju.“

„Za bistre glave“!

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1 Preprosta stavba; 4 Propovednik, učitelj; 9 Prihodnjik; 10 Jeza, mržnja; 11 Prva „boljša polovica“; 12 Izbrana družba; 14 Reka v Srbiji; 15 Veznik; 16 „Zrcalo duše“; 17 „Novi svet“; 19 Moški glas; 20 Izraz pri kartanju; 21 Strupena žuželka; 24 Fant, dečko; 29 Kar je zastonj; 30 Mehka snov; 31 Očka; 32 Plačilno sredstvo; 33 Prihodnjik; 34 Vratar (tujka); 35 Dva enaka samoglasnika; 36 Konjska oprema; 40 Turški oblastnik; 43 Svetopisemska oseba; 45 Grad na Gosposvetskem polju; 46 Nasprotje od „hitro“; 48 Pesniška zvrst; 49 Najpogostejši veznik; 50 Ženski glas; 52 Žensko krstno ime; 56 Tisti ki; 57 Izhojena pot; 58 Italijansko mesto; 60 Domača oblika ženskega krstnega imena; 61 Omamna pijača; 62 Skala pod morsko gladino; 63 Puščoben, odrezan; 64 Nasprotje od noči.

Navpično: 2 Obljublja; 3 Propad, neuspeh; 4 „Teče in nič ne reče“; 5 Četrta in peta črka v abecedi; 6 Svod, ozračje nad nami; 7 Skrajšano žensko ime; 8 Vrsta tiskovine; 10 V letih, prileten; 13 Gre, hodi; 14 Znamka švicarskih žepnih ur; 16 Slonov zob; 18 Žensko ime; 21 Slavnostna, poveličujoča pesnitev; 22 Čebelna tvorba; 23 Naplačilo; 25 Rimski pozdrav; 26 Svetloba, sončna luč; 27 Grška črka; 28 Vrsta vladarja; 32 Nevestino premoženje; 33 Bližnji moški sorodnik; 36 Nenadna bolezen; 37 Zlato v romanskih jezikih; 38 Jakost, sila; 39 Žensko ime; 40 Veznik; 41 Zoprn, neprijeten; 42 kot pri 39 navpično; 44 Denarna enota sosednje države; 47 Moško krstno ime; 51 Tega leta; 52 Pozdrav ob slovesu; 53 Slovansko moško krstno ime; 54 Osebni zaimek; 55 Največja celina; 56 Zlitina; 59 Nadeja se; 60 Evropska reka; 62 Pogojnik.

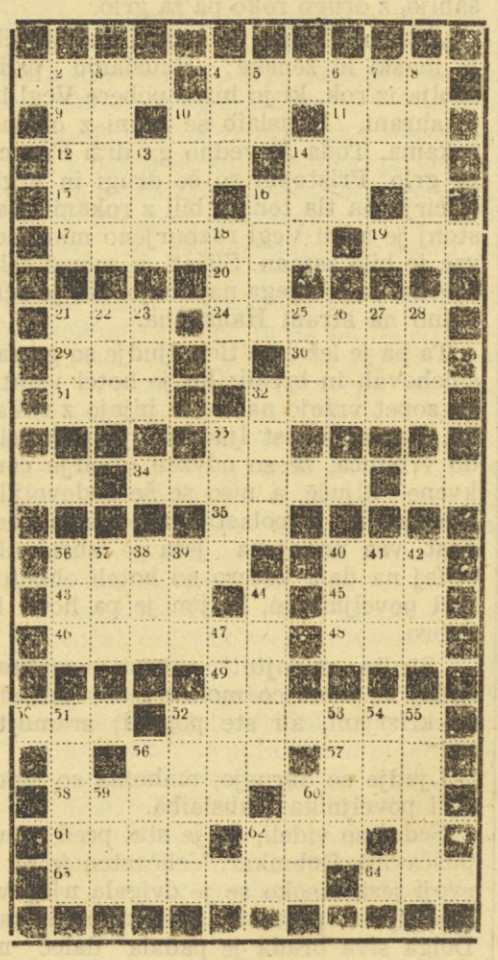

Rešitev križanke „Mala križanka“

Vodoravno: 1 korobač; 7 Osoje; 9 obeti; 12 Rus; 13 peč; 15 mat; 16 epos; 17 reka; 18 lev; 19 sol; 20 rok; 22 Ren; 24 rej; 26 ro; 28 lok; 30 Pan; 31 uk; 32 akt; 33 goban; 35 kra; 36 to; 37 samovar; 38 ar; 41 karo; 44 čir; 46 Irun; 48 Aron; 49 Eda; 50 Mara; 51 brana; 53 ne; 54 Hotimir, Gorazd.

Navpično: 1 Kosovel; 2 oj; 3 rep; 4 Boč; 5 a, b; 6 čemeren; 7 orel; 8 super; 10 takoj; 11 itak; 14 Egon; 21 pratika; 23 noga; 24 rana; 25 okarina; 27 oko; 29 kom.; 30 pav; 31 ura; 34 Božidar; 39 prošt; 40 vrana; 42 Arno; 43 on; 44 čeri; 45 rang; 46 im; 47 urez; 51 b, m; 52 a, o.

Za naše gospodarje

Krompir za seme - že sedaj?

Vse, kar je prav, toda da bi že sedaj koncem poletja skrbeli za krompirjevo seme, je pa le malo prezgodaj. Saj krompir vendar ni ozimni pridelek, do spomladi je pa vendar še dosti časa, da pripravimo krompir za seme. — In vendar je res, da moramo za dobro krompirjevo seme za prihodnjo spomlad skrbeti takrat, ko je krompir še na njivi, ko še raste.

Vzemimo si nekaj časa in pojdimo sedaj koncem poletja na polje in med njive pa opazujmo krompirišča. Videli bomo, da izgleda krompir skoraj na vsaki njivi drugače. Tudi tam, kjer je njivsko tlo popolnoma ali pa vsaj skoraj popolnoma enako, tudi tam, kjer je bilo gnojeno z isto količino in z isto vrsto gnoja, tudi tam, kjer smo sadili isto sorto krompirja in ob istem času, povsod moremo opaziti navadno velike in očitne razlike. Na eni njivi ali na posameznih delih njive so krompirjevi grmušlji zdravi in so močno ter bujno razviti, listje je gosto in lepo razvito, da imamo res veselje nad temi lepimi grmušlji krompirja.

Na drugi sosednji njivi krompirja ali tudi na drugem delu iste njive pa so krompirjevi grmušlji mali in slabo razviti. Na listih, ki so vseh mogočih barv, le zelene barve je malo, so lise vseh mogočih vrst. Razen tega je na tej njivi izredno veliko praznih mest.

Vzrok za tako veliko razliko na krompirjevih njivah je v semenu. V prvem primeru je bilo seme popolnoma zdravo in v vsakem oziru odgovarjajoče, v drugem primeru pa je bilo krompirjevo seme „bolno" in popolnoma neprimerno za seme. To drugo krompirjevo seme nikakor ne bi smeli vporabiti za seme, ampak bi ga morali drugače porabiti, kakor n. pr. za krmo. To krompirjevo seme je bilo — in to predvsem zaradi vpliva zemlje, zaradi vpliva gnojenja in zaradi vpliva vremena — manjvredno in bolno ali pa vsaj zelo malo odporno proti raznim boleznim, ki napadajo krompir.

Ker je bilo seme v drugem slučaju slabo, je tudi razumljivo, da so mogli iz tega semena zrasti le manjvredni, bolni ali vsaj bolehni krompirjevi grmušlji. Dogodilo pa se je tudi, da iz nekaterih posajenih krompirjevih gomoljev niso zrastle krompirjeve rastline in zato je na njivi toliko praznih mest. Seveda je tudi razumljivo, da bo pridelek s prve njive velik, z druge njive pa le malenkosten. Poleg malega pridelka bodo tudi gomolji le mali in slabo razviti.

Ako kopljemo krompir na obeh njivah oziroma na vsej njivi naenkrat in nato ta krompir skupno spravimo z njive v klet in nato pozimi ali pa mogoče šele spomladi od tega krompirja izbiramo seme, obstaja tale nevarnost: lepe, velike in zdrave krompirjeve gomolje bomo porabili za različne namene, predvsem za hrano, male krompirjeve gomolje, ki so večinoma tudi oboleli, pa bomo določili za seme. Posledica tega nerazumnega postopanja pa bo, da bomo imeli prihodnje leto na krompirjevi njivi še več obolelih krompirjevih grmušljev in še več praznih mest kakor pa letos.

Pred vsem tem se zavarujemo prav lahko tako, da že sedaj izberemo na njivi one grmušlje ali pa oni del njive, kjer bomo pridelali seme za prihodnje leto.

Najboljša in najlažja pot do dobrega semena je seveda ta, da smo že letos spomladi sadili dobro sorto krompirja in da smo od te sorte sadili le zdrave gomolje. Pa tudi v tem slučaju bomo lahko določili del njive, kjer so grmušlji najlepše razviti, za pridelek semena. Prav posebno pa moramo takrat, ko nismo imeli v spomladi semena posebne sorte krompirja, ampak smo sadili domači pridelek, poizkušati izbrati na njivi najlepši del krompirišča in samo od tega dela vzemimo seme za prihodnje leto. Ako bomo sadili drugo leto ravno táko površino krompirja kakor letos, zadostuje, da določimo za pridelek semena eno desetino do eno dvanajstino površine krompirjeve njive. Ko izbiramo del njive, kjer bomo dobili seme za drugo leto, izberemo del, kjer so vse rastline čim bolj enotne, kjer je del njive čim bolj enakomerno razvit. Ako so pri tem nekateri grmušlji slabo razviti ali celo oboleli, te takoj izkopljemo in odstranimo vse rastline z gomolji vred.

Na delu njive, ki smo ga določili za pridelek semena, bomo izkopali gomolje z motiko in sicer grmušelj za grmušljem. Pri tem še enkrat pazimo na to, da ne pomešamo gomolje zdravih grmušljev s krompirjem še preostalih, slabo razvitih in obolelih grmušljev. Tudi ne spravimo med seme gomolje izpod onih grmušljev, kjer smo dobili le malo število gomoljev. Ako tako izbiramo od dobrih in zdravih grmušljev le srednje velike ter velike gomolje, imamo seme za prihodnje leto. To seme seveda nato tudi posebej spravimo in ga spomladi še enkrat preberemo, da odstranimo še vse, preko zime obolele gomolje.

Spomladi to seme posadimo; preko leta pa spet skrbno opazujemo, kako posamezne rastline uspevajo in spet izločimo tiste rastline, ki bi bile še mogoče obolele ali ki bi bile vsaj bolj slabotno razvite. Za pridelek semena v naslednjem letu pa spet odberemo najlepše razviti del njive, ali še boljše, najlepše in najbujnejše razvite grmušlje. Tako delamo nato vsako leto, dokler se nam mogoče ne zdi, da je to seme oziroma ta sorta tudi nekako oslabela, da se je, kakor pravimo, izrodila. Ne daje nam več pravega pridelka in zato moramo poskrbeti za izmenjavo semena, za novo seme.

Ko skrbimo tako že sedaj za seme za prihodnje leto, se moramo zavedati, da večino krompirjevih bolezni prenašajo gomolji; vse te bolezni pa zelo zmanjšujejo pridelek. Le takrat imamo jamstvo, da na gomoljih in v gomoljih ni bolezni, ako smo seme kupili kot priznano semensko blago. Ako pa vzamemo seme od lastnega pridelka, moramo vedno postopati, kakor je bilo preje opisano. Pri tem moramo posamezne krompirjeve grmušlje pregledati ne le od daleč in površno, ampak res skrbno, če hočemo imeti dober uspeh. Vse rastline, ki izgledajo drugače, kakor pa navadno zdravi krompirjevi grmušlji izgledajo, vse rastline, ki so že vidno obolele, nadalje one ki so v celoti ali pa samo v posameznih delih ovenele, in končno one rastline,ki imajo nekako skupaj zložene ali zavite oziroma že kodrave liste in lističe, niso primerne, da bi od njih vzeli pridelek za seme. Vse te rastline moramo izločiti še preje, predno seme dozori, vsekakor pa vsaj ob spravljanju semenskega krompirja.

Skoraj nemogoče je, da bi navaden kmet mogel poznati in razlikovati vse krompirjeve bolezni. Ako pa izkoplje iz onega dela njive, ki ga je določil za pridelek semena, vse grmušlje, ki le malo nepravilno izgledajo, je s tem zelo verjetno odstranil vse grmušlje, ki so oboleli na najrazličnejših boleznih krompirja.

Oni kmetovalci, ki so že sedaj po prednjem navodilu postopali, bodo priznali, da imajo le edino zato velik uspeh pri pridelovanju krompirja in gotovo ne bodo nikdar opustili takega načina pridelovanja semena. Kmetovalcem pa, ki do sedaj še niso tako skrbeli za pridelovanje krompirjevega semena, nujno priporočamo, naj še letos, to se pravi takoj, dokler je krompirjeva zel še zelena, pregledajo krompirišča, naj odberejo za pridelek semena oni del njive, kjer so grmušlji najbolj zdravi, naj pri kopanju in spravljanju krompirja ponovno skrbno pazijo, da ne odberejo za seme gomoljev od slabo razvitih in bolnih grmušljev in naj nato semenski krompir v kleti posebej spravijo. To vse pa bo jamstvo, da boste prihodnje leto pridelali ne 80 ali 100 centov krompirja. Pri pravilni obdelavi ter pravilnem gnojenju ter uporabi dobrega semena boste mogli pridelati okrog 200 centov krompirja na hektar.

O naših občinah

Prejšnjo soboto je bilo v Celovcu zborovanje zveze koroških občin. Na zborovanju je bilo okrog 200 županov z vseh krajev dežele, da bi se posvetovali o skrbeh in težavah svojih občin in da bi povedali svoje misli o položaju na podeželju. Videlo se je, da je vse udeležence prevevala misel in želja, kako izboljšati in čim bolj olajšati življenje svojim občanom.

Zanimiva je ugotovitev, ki jo je izrekel v svojem pozdravnem nagovoru namestnik deželnega glavarja, da se je samouprava občin sijajno obnesla. Pokazalo se je, da je in da mora biti občinska pisarna res vzgled prave demokracije.

Pred zaključkom zborovanja so zastopniki koroških občin sprejeli posebno spomenico z zahtevami:

1. Davčne pravice občin naj ostanejo neokrnjene.

2. V okvirju novega finančnega izravnalnega zakona naj dobijo občine zadostna sredstva, da bodo mogle v večji meri kot doslej vršiti svoje naloge.

3. Pripadajoči davčni zneski naj bi bili občinam pravočasno nakazani.

4. Treba je najti sredstva in načine, da bi bilo čim bolj zadoščeno kulturnim potrebam podeželskega prebivalstva. To bi namreč zelo zavrlo beg z dežele.

5. Občine zahtevajo, da ostane plačilo izrednih dajatev omejeno na leto 1949.

6. Upravna reforma in v zvezi s to ukrepi varčevanja, ki se že izvajajo pri podeželskih občinah, naj bi se izvedle ravno tako tudi pri ostalih ustanovah javne uprave.

Današnje občinsko gospodarstvo in delovanje sloni še na zakonu iz leta 1862. Če pa današnji delokrog občine primerjamo z določili tega zakona, vidimo takoj, da danes občina nima več onega delokroga, kakor ga je imela pred leti. Razni novi državni in deželni zakoni so občinam zelo omejili samostojni delokrog. Tako je skoraj vse gospodarske posle, ki jih je preje predvideval zakon o delokrogu občine, prevzela dežela. — Leta 1945 so občine spet prevzele občinsko policijo. S tem je prevzela občina posle, ki povzročajo velike izdatke, večkrat skoraj 10% vseh izdatkov, s policijo samo pa razpolaga okrajni glavar, tudi delovanje policije nadzoruje le država. Zato je skoraj nerazumljivo, zakaj obstaja v nekaterih krajih poleg orožništva še občinska policija. — Nadaljnje zelo veliko breme je skrb za občinske ceste. Poleg tega bremena pa morajo občine še doplačevati za deželne ceste svojega okoliša. Občine imajo dolžnost skrbeti za dobrodelne zavode. — Ni še jasno, čigava dolžnost je skrb za požarno brambo. Zakon namreč še ne ugotavlja nič izrecnega zaradi podpiranja prostovoljne požarne brambe in plačevanja stroškov za vsakoletno pregledovanje dimnikov. — Izredno velike stroške povzroča občinam vzdrževanje šolskih poslopij in skrb za kurjavo. — Ker ima občina določen tako širok delokrog — in pravilno je, da se občini delokrog čim bolj razširi, ker je to bistvo prave demokracije —, naj bi imele občine tudi vire dohodkov, da ta delokrog morejo izvrševati. Nepravilno pa je, da se občinam odkazujejo vedno novi posli in se s tem seveda znatno povečujejo izdatki, dohodke pa pobira država. Zato se nam zdi, da je tudi nepravilno, da se na podlagi finančnega izravnalnega zakona občinam nekako jemljejo dohodki in morajo nato občine nekako beračiti pri državi za svoj denar. Krivda bo najbrž v precejšnji meri v tem, ker občine nimajo proti višjim oblastem, to je proti deželi in državi nobenega pravega zastopnika. Pri tem hodi zveza mestnih občin svoja pota in zveza podeželskih občin zopet svoja pota, uspehi pa so navadno zlasti pri zvezi podeželskih občin mali. Pri mestnih občinah že še nekako gre, ker se morejo deloma odborniki sami bolj zanimati za občinske posle, razen tega morejo navadno tudi merodajni uradniki z zaslombo občinskega odbora več doseči kot pa pri navadnih podeželskih občinah. Tam odborniki navadno nimajo časa, da bi se vživeli v občinske posle in v širok delokrog občine, uradniki pa nimajo nikake prave zaslombe.

Zato bi bilo nujno potrebno, da se vse občine čim bolj trdno povežejo v močno zvezo podeželskih občin, ki bi nato zastopala z večjim vplivom pa tudi večjim uspehom celoto in tudi posamezne občine. Ta zveza podeželskih občin pa naj bi bila čim ožje povezana z zvezo mestnih občin. Saj je veliko težkoč, ki jih imajo občine ene in druge vrste in te bi mogla najuspešneje reševati in braniti ter uspešno zastopati skupna zveza vseh občin v deželi.

Skrb za vajence

Gotovo je, da je socialna politika mogla zaznamovati v zadnjih letih velike uspehe pri vseh poklicnih delavcih in tudi pri vajencih v obrti, industriji in v trgovini. Vajenci so dobili priznano primerno odškodnino, zavarovani so za slučaj bolezni ali nezgode. To je ena stran. — Na drugi strani pa so ravno socialne dajatve, ki jih morajo plačevati delodajalci, v precejšnji meri krive, da večkrat obrtniški mojstri nočejo sprejeti vajencev in bi tudi tu bilo treba najti nekako odpomoč. Danes je na Koroškem okrog 9.100 vajencev in sicer v obrti 7.500, v trgovini 1.000 in v industriji okrog 500. Lani že okrog 900 učencev po končani ljudski šoli ni moglo najti vajeniškega mesta. Po letošnjem zaključku ljudskih šol je spet okrog 4.000 mladih ljudi, ki se zanimajo za obrtni pouk, ne vedo pa, kje ga bodo mogli najti.

Napredovanje gospodarstva je v veliki meri, če ne skoraj izključno odvisno od strokovno izobraženega naraščaja v trgovini, obrti in industriji. Že od leta 1945 naprej nam primanjkuje v marsikateri stroki strokovno izobraženih ljudi. Tega pomanjkanja strokovnjakov ni zakrivila le vojna, deloma je temu krivo dejstvo, da že od leta 1931 velik odstotek šoli odrasle mladine ne najde več primernega učnega mesta. — Mojstri pa danes zelo neradi sprejemajo vajence v uk, ker so po zakonu dolžni dajati jim gotovo plačo. Seveda pri tem tudi ne moremo zagovarjati starih časov, ko je sicer mojster sprejel vajenca v družino, ni mu pa dajal nikake plače, dokler vajenec ni bil poraben za samostojno delo. Saj pa ravnanje z vajenci v tej minuli dobi ni bilo vedno neoporečno. Spet pa danes ni pravilno, da poslušajo vajenci le svojo organizacijo in nima mojster po končanih delavnih urah nobene besede več. Saj večkrat po končanem delu vajenci zginejo in jih tudi ponoči ni doma, izgovarjajo pa se, da so morali biti pač pri delu za organizacijo.

Nujno bi bilo treba najti za vso mladino, ki išče po končanem šolanju zaposlitve, primerno delo. Pri tem bi morala pomagati seveda v prvi vrsti javna uprava, nato pa tudi posamezne strokovne in stanovske organizacije in ne v najmanjši meri tudi zastopstvo industrijskih, obrtniških in trgovskih podjetij.

Najnižje cene pri največji izbiri
Specialna tekstilna trgovina in sprejemalnica volne
MAX PLACH
CELOVEC - KLAGENFURT
8.-MAI-STRASSE 1

Kaj pridiguje Ricardo Lombardi?

Mesce sem se že čuje, da pridiguje v italijanskih mestih ponižen pater, jezuit, katerega prihajajo poslušalci poslušat v silnih trumah. Pred tedni je pater Lombardi nastopil tudi na Dunaju in časniki so prinašali besedilo njegovih pridig.

Zato hoče tudi „Kronika“ svojim bralcem poročati o govoru, ki ga je pater Ricardo imel na Dunaju v cerkvi sv. Štefana. Zvočnik pa je govor raznašal po bolj obljudenih ulicah. Pater je govoril:

„Bratje, ura, v kateri živimo, ni samo ura teme. Toliko je na svetu gorja, ali tudi upanje je. O tem upanju vam hočem govoriti z gorečim srcem. Ozrimo se najprej nazaj na žalostno preteklost, iz katere prihajamo. Veliko smo trpeli, in če bi bil med nami kdo, ki ni trpel, bi bil ta tujec, ki ljudi ne razume in ki ni zmožen umevati naše dobe in vsega, kar se v nji dogaja. Kar se je zgodilo, moremo primerjati polomu ladje. Nenadoma razpade ladja in ljudje se potapljajo. Vsakdo si išče desko, katere bi se oprijel: To je moja deska, to moja rešitev, to moje življenje! — In če priplava drugi, ga prvi odrine: Proč, proč s teboj, poišči si svojo, tukaj je moje življenje!

Že pred leti je vojna prenehala, pa vidimo še naprej, kako imajo visoko kulturne dežele zasedene tuji vojaki. Vidimo tudi, da visoko plemeniti narodi nimajo prostosti. Še moramo vedno naprej gledati, kako zmaguje duh maščevanja! In kakor da vse to ne zadostuje, govorijo že o novi vojni! Ljudje še niso pretočili dosti solz, niso prelili še dosti krvi, vdov in sirot še nimamo dosti. Toliko hiš je bilo porušenih. Deloma so ruševine že zopet popravljene. Železnice so bile porušene, pa so jih že v glavnem spet spravili v tir. Zmanjkalo nam je kruha, pa ga že zopet jemo. Kar pa se ni vrnilo, kar je ubito, to je bilo najlepše: to je ljubezen. In zato sem šel, samoten, preprost človek, iskat nekoga, ki bi nas učil ljubezni, ki bi nam vrnil dobroto in ljubezen.

Ljubezen, ki jo potrebujemo, to je tista, ki bližnjemu hoče dobro, ljubezen ki bližnjemu izkazuje dobrote, ljubezen, ki hoče trpinu pomagati, če treba z lastnimi žrtvami. To je ljubezen, katere nam je treba, to je ljubezen, ki jo je razdejala vojna. Iskal sem učenika ljubezni in končno sem ga našel. Treba nam je ljubezni, treba Jezusa Kristusa.

Kako želim prepotovati vse ceste in obiskati vsa mesta ter pozvati vse ljudi: Bratje, toliko smo trpeli in rane so se zaprle, ena izmed ran pa se še ni zacelila, In to je najlepše med vsem, kar je na svetu, bratje: moramo se zopet ljubiti! Le to vest bi zakričal ven v ves svet.

Pa sem začel dvomiti: kako je mogoče na novo graditi ljubezen? Kako naj na svetu, ki je razoran od strasti in napolnjen s sovraštvom, na novo nastane ljubezen? Videl sem prizore na javnih tržiščih, videl številna zborovanja. Ljudstvo je poslušalo in se vračalo domov le še bolj razrvano in s še večjim sovraštvom. In slišal sem v svojem srcu Jezusa, govorečega mi: Poslušaj in opazuj, kako učijo sovražiti! Opazuj, kako sejejo sovraštvo: sovraštvo sejejo, ko ljudem govorijo o njihovih pravicah in jim kažejo krivico, ki so jo trpeli. Ljubezen pa je treba učiti nasprotno: ljudem je treba pridigovati njihove dolžnosti. Pokazati je treba krivice, ki so jih ljudje storili drugim, ne pa govoriti samo o krivici, ki smo jo trpeli. Za trenutek me je obšel strah: ali naj ljudem kažem njihove krivice. Kaj porečejo na to? In sem poskusil: govoril sem ljudem o njihovih krivicah in povedal sem jim njihove dolžnosti, ne njihove pravice. Ljudje so sklonili glave, razumeli so svoje krivice, začeli so se poboljševati in postajali so zadovoljnejši. In videl sem, kako so ljudje med seboj občevali prisrčno in kako so gradili ljubezen. Delavec je umel, da svojega gospodarja ne sme sovražiti in ga je gledal z novimi očmi. In gospodarji so spoznali, da so se v marsičem pregrešili ter so prihajali k delavcem in siromakom s spremenjenim srcem. Vsi so uvidevali, da so se v marsičem pregrešili, in po dolgem času so si segli v roke. Svet potrebuje ljubezni; predolgo smo se sovražili, mislimo na svoje krivice! O, da bi te besede slišali tudi narodi, ki danes v svetu ukazujejo! Naj bo očitkov dosti, spravimo se med seboj!

Pohiti ven, slabi moj glas, in ponesi svetu ljubezen, ponesi svetu mir, ponesi svetu Jezusa! Povej vsem tistim, ki ga ne poznajo, naj bodo odkritega in dobrega srca vsem drugim, tudi zanikrnim, ki doslej niso imeli priložnosti da spoznajo Jezusa. Naj bodo odslej dobri, ljudje naj bodo otroci božji!“

NEKAJ IZ ZDRAVSTVA:

Pomen svetovne zdravstvene organizacije za klinično medicino

Kakor piše dr. J. D. Cottrel, član Svetovne zdravstvene organizacije (World Health Organisation — W. H. O.), je bila lansko leto ustanovljena permanentna organizacija zdravstva, kjer je bilo obenem sklenjeno, razpustiti interimsko (začasno) misijo.

Prvič v zgodovini je bila ustanovljena mednarodna zdravstvena organizacija, ki obsega skoro vse države sveta in ki ima svojo neodvisno upravo. Ta organizacija nima samo naloge, preprečiti širjenje epidemičnih bolezni v zdravih deželah, temveč aktivno pobijati bolezni in njihove vzroke, kjer koli se pojavljajo. Organizacija si je postavila za svoj cilj: **„dosego kar največ možnega standarda zdravja — enega izmed fundamentalnih pravic vsakega človeškega bitja...“**

Zdravje označimo kot **„stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagopočutja, ki ne pomeni samo: ne biti bolan ali pohabljen.“**

Kot najnujnejšo nalogo za delovanje v prvem letu so sklenili, organizirati celi svet obsegajoče akcije proti tuberkulozi, spolnim boleznim in malariji, nadalje izdelati načrte za izboljšanje zdravja matere in otroka kakor tudi prehrane in svetovne higiene.

Ravno tako je mednarodna zdravstvena organizacija postavila prvič v zgodovini uredbe, ki so obvezne za njene člane brez nadaljnjih potrebnih legalizacij po narodnih skupščinah. Nove odredbe so bile izdane za poenostavljenje objav statističnega materiala glede bolezni in smrtnih vzrokov po celem svetu. Pozneje bodo sledile druge odredbe.

Delo W. H. O. — interimskih komisij se bode nadaljevalo na gotovih tehničnih področjih. Ono vključuje med drugim razvoj mednarodne standardizacije farmakopeje in v skupnem delovanju z UNESCO skladnost mednarodnih centralnih listov. Te in mnoge druge naloge so lahko izvršljive samo v vzajemnem delu vseh držav-članic, posebno pa vseh zdravnikov — celega sveta. Kot zdravniki imamo nalogo, pojasniti ljudem, da danes nismo pripravljeni samo, da jih zdravimo, ako so bolni, temveč, kar je mnogo važnejše, da jih tudi ščitimo v njihovih zdravih časih pred vedno bolj naraščajočim številom onih bolezni, ki se jih lahko izognemo in ki jih lahko preprečimo z enostavnimi metodami na polju zdravstvene odgoje in higiene.

Kaj je grahova bolezen?

Med nesrečniki, ki so med vojno garali po raznih koncentracijskih taboriščih, se je pojavila pri mnogih takozvana grahova bolezen ali latirizem, latinski: lathyrismus. Podobna je precej pelagri in tudi nekaterim drugim boleznim živčevja ter se je pojavljala predvsem pri mladih ljudeh, okoli 16 do 30 let starih. Značilna je bila pri vseh težjih slučajih ohromelost nog. Bolniki so pri hoji vlekli noge za seboj, tako da so brusili prste po tleh. Zdravniki so ugotovili, da je to bolezen povzročilo izključno uživanje rdečkastega graha (lathyrus sativus), ki je bil tem nesrečnikom edina hrana skozi več mesecev. Ker jim je torej primanjkovalo beljakovine in maščobe, so se morali nasititi z velikimi množinami težko prebavljive celuloze, kar je povzročalo napenjanje in vnetje ponajveč debelega črevesa. Ker ta vrsta graha nima ne vitamina „C“ ne „D“, a dolgo kuhanje, ki je potrebno za zmehčanje graha, uniči še ostanke vitamina „B“, je bila prehrana tako rekoč brez vseh nujno potrebnih vitaminov, kar je še pospešilo propadanje organizma.

Zdravniška pomoč pri tej bolezni obstaja v glavnem v dajanju redne hrane, to je hrane z vsemi glavnimi vitamini, beljakovinami, maščobami in ogljikovimi hidrati ter — vsaj v začetku — s transfuzijami krvi. Tudi kopeli, masaža in kretanje nog vpliva blagodejno. Ker vsebuje omenjeni grah tudi neki strup, latirov toksin, je gotovo, da ima ta tudi velik delež pri zastrupljenju, ki je razvidno iz ohromelosti nog. Seveda nastanejo vsi ti opisani bolezenski znaki šele po daljši dobi uživanja latirusa, navadno po preteku nekaj tednov ali mescev. Žalibog, da dosedaj zdravnikom ni uspelo, ozdraviti bolnikov popolnoma. Navadno ostanejo še težkoče pri hoji, kakor tudi oslabelost mehurja še več let pri vseh težje obolelih.

Penicilin — najboljše sredstvo pri vnetju kostnega mozga

„Od početka zdravljenja s penicilinom je poleg empiema (gnojno vnetje v raznih telesnih votlinah) tudi akutno vnetje kostnega mozga postalo iz kirurske že čisto notranja bolezen!“ Tako je rekel profesor Fanconi že leta 1946 na neki znanstveni seji zdravniškega društva v Curihu.

V prejšnji, predpenicilinski dobi je vnetje kostnega mozga dovedlo do težke operacije, namreč do radikalne resekcije obolelega dela kosti, kar je povzročilo vsekakor mnogo trpljenja za bolnika in dolgo bolniško dobo. Šele sulfamidi so prinesli prvo olajšanje, toda v težkih slučajih so postali tudi ti brezuspešni. Šele penicilin je potisnil število neuspelih slučajev na precej nizko točko. Sloviti izumitelj penicilina pravi, da je največja nevarnost pri zdravljenju s penicilinom tedaj, ako ga doziramo prenizko! Zato je tudi prva zahteva pri tej bolezni, da začnemo z visokimi količinami tega izvrstnega sredstva. Še bolj nujna pa je hitra in pravilna ugotovitev bolezni in pravočasni pričetek zdravljenja!

Proti zastrupljenju z uspavalnimi sredstvi...

Kot najuspešnejše sredstvo proti omenjenim zastrupljenjem priznavajo zdravniki koramin, strihnin ter pikrotoksin. Vsa ta zdravila so antagonisti ali antidoti uspavalnih preparatov barbiturne kisline, kakor jih poznamo pod imeni veronal, luminal itd. Zdravniki jih dajejo v takih slučajih v velikih količinah ali dozah in najmanj vsako uro, ker se ne sme dati bolniku prilika, da bi spet padel v nezavest, ko se je že enkrat prebudil iz nje. Tudi pri strihninu se ne plašijo zdravniki pred visokimi dozami. Da je učinek hitrejši, dajejo injekcije v žilo in ako je sila še večja, v kanal hrbtenice (intralumbalno). V nekem slučaju so rešili bolnika, ko so mu vbrizgnili v osmih urah nič manj kakor 62 mg strihnina. Po takšnih injekcijah se je izboljšal krvni obtok in pritisk, dihanje se je pojačilo. V nekaterih primerih so nastali celo krči vsled obilnega strihnina, ki pa so kmalu izginili, kakor hitro so prekinili z dajanjem strihnina za nekaj časa.

V popolnoma obupnih slučajih so se v zadnjih časih poslužili takozvanih subokcipitalnih injekcij, to so injekcije v tilnik, kamor so vzbrizgali pervitin, ako strihnin ni imel več uspeha. Na ta način so rešili slučaje, ki so bili celo od znamenitih kapacitet na polju notranje medicine označeni kot — izgubljeni.

dr. —c —r.

Železnica bodočnosti

Železnice so značilno prometno sredstvo naše civilizacije v preteklem stoletju.

V tem stoletju so doživele podvig in razvoj tekmovanja drugih modernih prevoznih sredstev: avtomobila in letala. Vendar pa so železnice še vedno glavno prometno sredstvo za prevoz blaga, posebno težkega blaga, surovin, železa in premoga. Ali koliko časa še? Nov tekmec se že pojavlja na obzorju; njegov zasnovatelj ga naziva „železnica bodočnosti“.

Takoj pa bodi povedano, da ni govora o kaki novi vrsti železnic, kakor si jo mogoče predstavljamo. Po novem načrtu bi se vršil prevoz blaga na določen cilj po celi vrsti premikajočih se pločnikov, kot na tekočem traku moderne industrije, kjer se brezkončni pasovi premikajo na celi vrsti valjev, kot je to na primer pri tankih ali pri verigi kolesa.

Prva „železnica bodočnosti“ je bila zasnovana, da bi dovažala železno rudo velikim železarskim industrijam Pensylvanie in Ohia. Te industrije, ki imajo svoje središče v Pittssburghu, so nastale v okolici velikih premogovnih ležišč tistih pokrajin, ki sestavljajo takozvano ameriško „Porurje“.

Železo za te industrije pa mora biti pripeljano od daleč, iz rudnikov v državi Minnesota, ki leži okoli 1000 kilometrov od „Velikih jezer“. Z druge strani pa mora premog, ki presega industrijalne potrebe te pokrajine, kreniti v nasprotno smer ter ga morajo prevoziti preko „Velikih jezer“ v industrijske severne pokrajine.

Ta dvojni prevoz in še posebno po železnici stane mnogo več kot pred vojno in vpliva usodno na cene težkega blaga, kot je železo in premog.

Prav temu se je hotel izogniti H. B. Steward, predsednik železnice te pokrajine, ter je ustanovil novo družbo, ki naj bi zgradila takozvano „železnico bodočnosti“. Zamisel Stewarda je ta: sestaviti vrsto premakljivih pločnikov dolgo okoli 200 kilometrov od Loraina, kjer bi bilo skladišče na reki Erie, pa do raznih glavnih prog v industrijalnih pokrajinah reke Ohio.

Ti pločniki bi se neprestano premikali na valjih, do samega cilja, kjer bi se zavrteli na tečaju v nasprotno stran. Ti pločniki bi bili postavljeni na ogrodju, podobnem mostu, ali pa pritrjeni na višinsko železnico, ki še danes vozi nad ulicama New Yorka.

Premakljivi pločniki bi bili vbokli, da se s tem prepreči, da bi prevažano blago izpadlo v času vožnje. Načrt predvideva dve vzporedni progi teh premakljivih pločnikov, ki bi šli v nasprotne smeri. S tem sistemom bi se lahko prevažalo 10 tisoč ton železnih rud iz Eria v Ohio, a v istem času 50 tisoč ton premoga v nasprotno smer. Isti tovor bi potreboval 21 dolgih železniških vlakov.

Predvidene so razne ranžirne postaje, kjer naj bi premakljivi pločnik z enostavnim kroženjem okoli tečaja iztrosil tovor na drugega, ki bi se nahajal pod njim. Na glavnih progah pa bi se tovor kar prevrnil na ladje ali pa na nasipe.

Ta „železnica bodočnosti“ bi stala okoli 200 milijonov dolarjev z vsemi napravami in bi lahko prevozila 60 milijonov ton tovora letno. Na ta način bi prihranili, kot trdijo ponudniki načrta, 50 milijonov dolarjev. Stroški gradnje bi se prav hitro amortizirali. Načrt bo potrjen od ustavodajne oblasti državice Ohio in bo zahteval triletno delo.

Prav lahko je mogoče, da bomo v letu 1953 videli uresničenje te prve „železnice bodočnosti“, železnice brez tira, brez vozov in brez lokomotiv.

IZDELAVA SLIK
hitro in dobro pri FOTO-FILMU
HUBERT WANDERER
DOMGASSE 4
Razpošiljanje po pošti

Izpod domače lipe

(Kakor do sedaj, objavljamo tudi danes na tem mestu pisma naših čitateljev z dežele, ki izražajo njihova osebna mnenja in uredništvo nikakor ne odgovarja za vsebino.)

GORENČE

Na izredno slovesnost se pripravljamo v naši župniji, kakor je še ne pomnimo; pripravljamo se na jubilej srebrne sv. maše našega domačina, rožeškega župnika č. g. Mikleja Marktla. — Slovesnost se prične na Malo Gospojnico, dne 8. septembra ,ko bo gospod jubilant ob 9. uri dopoldne daroval sv. mašo v župni cerkvi sv. Miklavža. — Sicer ta dan ni več zapovedan praznik, vendar pa bodo sv. maše že od 6. ure zjutraj naprej in bodo tako tudi vsi oddaljenejši obiskovalci mogli biti pri več sv. mašah. — Popoldanska slovesnost se prične z blagoslovom ob 14. uri v župni cerkvi s kratko pobožnostjo na čast Materi Božji. Po končani cerkveni pobožnosti bo akademija pod Buchbauerjevim kozolcem. Akademija se bo pričela z nagovorom na gospoda jubilanta, sledile pa bodo deklamacije in pesmi in končno še verska igra „Afindra“ s prizori iz misijonskega življenja. — Vabimo vernike iz bližnje in daljnje okolice, da se te redke in posebne slovesnosti udeležijo. O poteku slovesnosti bomo prinesli daljše poročilo.

DOLE — UMBARE

V Dolah so imeli pri p. d. Črniju oz. Pibru pridnega, čvrstega, doraščajočega ženina, na Umbare pa pridno, krepko in z vsemi dobrimi ter zaželenimi lastnostmi odičeno nevesto. Ženin je bil Črnijev sin, Janez Piber, sin-edinec, nevesta pa Nemčeva hči na Umbare, Alojzija Sticker. A zdaj nista več ženin in nevesta, zdaj sta že mož in žena in imata svoj skupen dom pri p. d. Črniju v Dolah. Oklicana sta bila v Domačalah in v Skočidolu, poročena pa pri sv. Primu na Otoku. Od ženina so se pa na ženitovanjsko jutro spodbudno in ganljivo s slovenskimi in nemškimi deklamacijami ter pesmimi poslovila vsa dolinska dekleta! Kajti če primerne neveste ženin v bližini ne dobi, pa po njo potem v deveto deželo hiti. In vsa dekleta, vsa vas je novo vaščanko z veseljem sprejela. Peter, mojster-čevljar, je pa vmes streljal — v les! Živela!

RUTE PRI ŽELINJAH

Zvečer ob 10. uri dne 20. avgusta je vdrlo s silo v hišo posestnika Janeza Benčiča, p. d. pri Rutniku 5 moških, od teh je bil eden oborožen s samokresom. Vlomilci so najprej zvezali posestniku roke z žico, ki so jo prinesli s seboj. Nato pa so pretaknili vso hišo in so odšli z naropanim blagom. Odnesli so približno 300 šilingov gotovine, temnomodro moško obleko z belimi črtami, dve rjuhi, nahrbtnik, dežni plašč, dve moški žepni uri z verižicami, dva metra blaga za žensko obleko in približno 30 jajc.

Roparji so zagrozili Benčiču, da ga bodo obesili ali ustrelili, ako bi vlomilce ovadil orožnikom ali pa bi bilo to objavljeno v časopisih. Razen tega so mu zagrozili še, da bodo zažgali hišo.

Ta vlom so izvedli najbrž isti zločinci, ki so na podoben način vlomili mesec preje na Brankovci v občini Važenberk. — Ako bi kdo vedel za kake podatke, ki bi omogočili izslediti vlomilce, naj javi to najbližji orožniški postaji.

ŠT. RUPERT PRI VELIKOVCU
(Tečaj za vkuhavanje)

V zavodu čč. šolskih sester v Št. Rupertu so vsako leto šestmesečni tečaji za gospodinjstvo. Dekleta, ki so bila v teh tečajih, so gotovo hvaležna staršem, da so jim omogočili obiskovanje te gospodinjske šole. — Zaradi letnega časa, v katerem so bili ti šestmesečni tečaji, ni bilo mogoče v teh tečajih pokazati najvažnejših načinov vkuhavanja in shranjevanja raznih živil.

Zato priredi zavod šolskih sester v času od 12. do 17. septembra tečaj za vkuhavanje in shranjevanje raznih živil. Tečaj je namenjen predvsem dekletom, ki so obiskovala gospodinjske tečaje v Št. Rupertu v letih po vojni. Le kolikor bo prostora, se bodo mogle tečaja udeležiti tudi dekleta iz prejšnjih tečajev. Za tečaj se je treba prijaviti najkasneje do 5. septembra t .l. Za hrano in za vso oskrbo bodo dekleta plačala po 5 šilingov dnevno.

Priporočamo vsem dekletom, bivšim učenkam gospodinjskih tečajev v Št. Rupertu, da se v čim večjem številu prijavijo za tečaj za vkuhavanje.

RUTE

Velika Gospojnica, praznik Marijinega Vnebovzetja, je za nas velik praznik. Vse se veseli tega praznika, romanja k Mariji Podgorski, ki je postal že davno naš udomačen romarski praznik. Menda ni hiše, da se ne bi udeležil tega romanja vsaj eden ali pa vsi člani družine razen čuvarja domačije. Naši ljudje so že od nekdaj radi romali; saj takrat „ponesemo“ s seboj „žakl“, ki ga „spraznimo“ pri Mariji Podgorski. Tudi naši predniki so radi romali. Na Sv. Višarje so romali celo peš, po kolenih s polenom na rami.

Danes kmetje, ki razpolagajo s konji, naprežejo, drugi gredo že prejšnjega dne z vlakom naravnost v Podgorje ali pa iščejo gostoljubje preko noči v prijaznih Lešah. Mladina pa jo mahne, kolikor ni preveč razvajena, že zjutraj ob 4ih peš na najmanj 3 h dolgo romarsko pot.

Tudi letos se je zbrala ogromna množica romarjev od blizu in daleč in to vkljub nič kaj prijaznemu vremenu. Tudi sejmarjev je bilo dosti, tako da je trg kazal malodane predvojno lice. Sladkosnedeži in „čirtaha“ željni so tudi lahko prišli na svoj račun. Šele po zadnji sv. maši se je začela romarska družina počasi razhajati; zadnji romarji pa so odšli šele po večernicah. Letošnji romarski dan je napravil res prijeten in najglobljі vtis, ko so prišli romat k Mariji Podgorski res le romarji. Seveda tudi to pot ni šlo brez „hocov“. Domov grede pa smo se malodane „povabili“ v prijazni Št. Peter, kjer smo bili gostje daleč naokoli poznane gostoljubne Kravcarjeve in Štikrove domačije.

Obilna letošnja žetev je za nami, le otava še ni docela pospravljena, potem pa bo za letos utonila pesem naših koscev:

Dobro jutro, mrzla rosa,
rada rieže moja kosa,
nmau nabrusim
nmau poskusim
na zeleno travico.

Zares lepa in posnemanja vredna je navada naših koscev pomagati sosedom pri košnji. Vsebolj spoznamo nauk „Ljubi svojega bližnjega bolj kakor samega sebe.“ Z veseljem zreš, kako sosed, sam velik kmet in sam ima doma polno dela, ponosno in z zavihanimi rokavi kot prvi med številnimi kosci maha po zeleni travi. Z združenimi močmi se prebije še tako trda skala, pravi pregovor. In menda baš iz tega se je porodila misel organizirati „pohod koscev“ tudi v ostale sosedne vasi, kjer žive stari očanci — kočarji, ki sami že težko mahajo po svojih travnikih. O da bi vedno vladala med nami ta velika ljubezen in da bi našla pot tudi v naše „hribre“ in doline.

„Sredi polja – svetel grad“

(IZ ŠT. JAKOBA V ROŽU)

Vroče poletno sonce žge na lepo pokrajino pod Karavankami, ko grem iz Podrožčice proti Št. Jakobu. Šolsko leto je že davnaj minulo in sredi počitnic smo. Pa si mislim: „Kdo mi bo dal pojasnila in kdo mi bo pokazal razstavo na glavni šoli v Št. Jakobu, ko prav verjetno ni nikogar tam, vsi učitelji in seveda tudi ravnatelj šole so odšli gotovo na zaslužene počitnice.“ Skozi prijetno vas sem že pri glavni šoli. Zunaj naselja stoji poslopje, kot kak gradič sredi cvetočih njiv in travnikov. Pred poslopjem mali vrtiček z zelenjem in cvetjem, pa tudi koristno zelenjavo; skrbna roka ga z ljubeznijo obdeluje.

Napis na vratih prijetno iznenadi, dvojezičen je, vodstvo šole torej vpošteva, da je šola v okolišu in za okoliš, kjer je velik odstotek slovenskih otrok.

Nadaljnje prijetno iznenadenje je, ko najdem gospo ravnateljico doma. „Kaj pa mislite, pouka sicer res ni, toda za nas delo ni končano, ko so se ob začetku počitnic zaprla šolska vrata za mladino; pripravljati moramo za prihodnje leto. Tudi narava ne počiva, šolski vrt imamo in dela ne smemo opustiti.“ Tako mi začne takoj prijazno pripovedovati gospa ravnateljica.

Ta ali oni se bo mogoče začudil, da je na glavni šoli v Št. Jakobu ravnateljica in ne ravnatelj. Najbrž pa bi vlada v Celovcu pogrešila, ako bi tudi tako mislila, zato je res srečno izbirala, ko je postavila na to mesto gospo prof. Marijo Lang-Reitstätter. Tudi okolica Št. Jakoba je sprejela pred letom gospo ravnateljico z nekim nezaupanjem; če pa danes vprašate šolsko mladino in če vprašate matere in očete, boste mogli zapaziti veliko spremembo. Danes govorijo o svoji glavni šoli z nekim veseljem in ponosom.

Glavna šola v Št. Jakobu ni od danes, toda nov je način, kako ta šola deluje in kako hoče ta šola čim več nuditi mladini in jo tako čim boljše pripraviti za življenje.

Učna snov je prirejena tako, da je v nji obseženo vse najpotrebnejše za podeželsko prebivalstvo, to je za kmete (predvsem manjše kmete), za rokodelce in za razne obrtnike. Zato obsega učna snov za dekleta tudi pouk iz gospodinjstva in kuhanja, za dečke pa izdelovanje raznih predmetov iz papirja, lepenke in lesa. Morajo pa dečki biti izurjeni tudi v vseh raznih delih na vrtu, v sadonosniku in na polju. Zanimivo je, da za tri tedne zamenjajo dečki in deklice praktični pouk in morajo tako tudi dečki znati nekatera ženska dela (šivanje gumbov, najpotrebnejše šivanje oblek in perila), deklice pa nekatera moška opravila. — Učenci morajo poznati (tudi praktično), načine izmere v

(Nadaljevanje na 8. strani)

KLEMEN HABJAN:

JERČEVI GALJOTI

(Izviren roman)

23.

Minca je bila sprave med njima na moč vesela. Tudi Aleš sam, čeprav je čutil, da je šele zdaj prvič jasno prelomil z Jerči.

Noči so postale tople, fantovska pesem je znova vstala in Aleš se je prav mučil, da ni začel s staro potjo proti Ulešu.

Nazadnje ga je le zmagalo. Ko je odhajal od večerje, se je Lojze že spravljal spat. Tudi oče se je nekam tako motovilil, da je kazalo, da bo šel spat.

Vendar se Aleš kar ni mogel prav odločiti. Sedel je v kamri in nikamor se ni vedel prav deti.

Potlej se je domislil, da bi lahko pustil luč goreti. Če bi oče gledal z vrha na vodo, bi mislil, da je v mlinu.

Zaklenil je vrata in se ozrl v breg.

Do jelševja je šel počasi, kakor da še ni prav odločen. Potlej je kar planil ob vodi.

Bila je lepa noč, jasna in topla. Le proti Sv. Joštu je ležal širok bel oblak.

Malo pred polnočjo se je vračal.

*

Jerč ni mogel zaspati. Premišljal je kupčijo, si v duhu ogledoval parcelo in odmerjal svoje tri hektarje.

Z ostrino torej v vrat parcele. Tako je rekel. Golec in Stegnar sta pritrdila.

Počasi se Jerčeve misli zbero ob močvirju.

Močvirja se je z besedo samo dotaknil. Kacon, ki si je izbral parcelo v sredi, naj vzame tudi močvirje.

Misel na močvirje grize Jerča že vseskozi. Kadar se srečata s Kaconom in pogovor nanese na parcelo, o močvirju molčita, kakor da ga ni.

Jerč noče sprožiti.

Kacon pa je prepričan, da bo močvirje moral vzeti Jerč. Največjo parcelo ima, naj vzame tudi največ slabega.

Jerč sluti Kaconove misli. Ta večer se mu zde posebno žive.

Ne more in ne more zaspati.

Počasi zleze s postelje, natakne škornje in ogrne suknjič.

Topla noč je.

Z roba gleda proti mlinu. Na vodi se zrcali svetloba.

Aleš je še pokonci.

S povešeno ustnico strmi Jerč v svetlobo.

„Kaj zlodej dela tako pozno?“

Za krajem gre Jerč proti cesti in proti Fistru.

Pred mlinom obstane.

Potlej potrka. Dvakrat, trikrat.

V mlinu se nič ne premakne.

Jerč zamahne s pestjo, da votlo zapoje.

Nič.

Jerč stopi za mlin. Okno je visoko. Neodločno stoji in z mežikajočimi očmi lovi pramen svetlobe na vodi.

Potlej stopi po lestvo, ki visi pod napuščem.

S široko razprtimi očmi zija v prazno kamro.

„Ni ga — hudiča!“

Petrolejka na mizi gori sama sebi.

Lestvo pusti prislonjeno k zidu in se zagleda proti leščevju. Roke se mu tresejo, kri v senceh buta in oči v spačenem obrazu iščejo za sledjo.

S težkimi koraki se nameri proti leščevju.

Ne pride daleč. Preveč teme je med jelšami, čeprav čuti, da je pot rahlo utrta.

Potlej sliši korake. Vso kri začuti v rokah, v pesteh, ki so kakor dva kamna.

Aleš je stopil izza ovinka in koj odskočil.

Vorenc se je zakadil za njim.

„Ti, ti, gad prekleti...“

Besede so se mu zapletle in s pestmi je rinil nad Aleša.

Prvi strah je Aleša docela zmedel. Mislil je, da ga je pričakal kdo izmed fantov, šele potlej, ko se je iz človeka utrgala kletev, je prepoznal očeta.

Očetova pest mu je priletela na brado, da se opotekel.

„Izdal si me kakor psa, kakor kakor...“

Jerču so letele sline na usta.

Udarec je sina zdramil. V hipu je rinila vanj vsa Jerčeva kri in šavsnil je z lopatasto roko po očetovi desnici.

„Tepli me ne boste.“

V Jerča je planila stara divjost. S celim telesom se je pognal v sina in skušal oprostiti desnico.

Toda Alešev oprijem ni spustil.

Jerč je z levico grabil proti sinovemu vratu.

Tedaj je v Aleša planila togota.

Z obema rokama je nenadoma zgrabil očeta za ramena in ga pahnil proti bregu, da je zletel med nizko grmičje.

Nato je rinil proti mlinu.

Slišal je očeta, ki je šel mimo, pričakoval, da bo udaril na vrata, toda koraki so že tolkli na Fistra.

Aleš je ugasnil luč in legel.

Tresel se je po celem telesu in misli so se mu medle brez prave zveze.

Počasi se je umirjal.

Poslednjo noč je doma. O tem je bil prepričan.

Jerčev ni več.

Toda ta misel še ni najhujša.

Z Minco ne bo boljše. Morda že jutri, pojutrišnjem jo bo Uleš pognal skoz vrata.

Zavoljo Mince je Alešu najhujše.

Uleš ji ne bo prizanesel. In Andreju bo prišel na sled.

Misli se gromadijo, tišče z vseh koncev, ena težja od druge.

Samo še Tancar preostane.

Vse bo lahko v kovčegu odnesel k njemu.

Ob petih se je vzdignil in odšel proti bajti. Vsi so bili pokonci razen očeta.

(Dalje prihodnjič)

BOŽJI GROB PRI PLIBERKU

V nedeljo, dne 26. junija je bila pri znameniti romarski cerkvi pri Božjem grobu slovesna blagoslovitev na novo popravljene cerkve. Blagoslovitev je izvršil č. g. prošt Truppe iz Dobrle vesi. Krasna in veličastna je zdaj ta stavba božja in pozdravlja svoje častilce od blizu in od daleč.

Odbor za popravilo cerkve pod vodstvom posestnika Franca Nachbarja, p. d. Jopa iz Čirkovč, je imel težko in odgovorno nalogo, da je preskrbel vse potrebno, da je bilo mogoče to veliko delo začeti. Odbor je že prej računal na velike stroške, ki bodo nastali in je zato že dne 24. IV. 1949 priredil v ta namen

veliko ljudsko tombolo v telovadnici glavne šole v Pliberku; tombola je zelo dobro uspela.

Popravila na stolpih je dovršil kleparski mojster Andrej Šipek, tesarska dela tesarski mojster Štefan Potočnik, zidarska dela zidarski mojster Ignac Kuhlej, pleskarska in slikarska dela pa slikarski mojster Janez Huter, vsi iz Pliberka. Cerkev se ponaša tudi z moderno stolpno uro z električnim navijanjem, ki jo je izdelala tvrdka Karl Liebing z Dunaja.

Župni urad v Pliberku in odbor naprošata častilce Božjega groba za dobrohotne darove in za prispevke za odplačilo še ostalega dolga, obenem pa se zahvaljujeta vsem, ki so že kakor koli pripomogli z delom, prispevki ali materialom, da je ta prenovitev tako lepo uspela. Župljani pa so sedaj hvaležni župnemu uradu in odboru za popravilo cerkve, ko sta se tako neustrašeno lotila tega težavnega dela.

ŽITARA VES

Dolgo smo upali, da se le še povrne k nam, v svoje okolje, kjer je toliko in s takim uspehom deloval. Zlasti sedaj, ko prehajamo v nove gospodarske čase, bi ga potrebovali, da bi nas vodil s svojimi nasveti. Toda Joškota Rutarja ni več. V času preganjanja in izseljevanja koroških Slovencev je Gestapo med prvimi segla tudi po posestniku, trgovcu in gostilničarju v Narodnem domu v Žitari vesi. Odpeljali so Joškota Rutarja v zapor, pa tudi tam ga niso pustili. Zasliševali so ga o njegovih „zločinih“ in ga nato odpeljali v Dolnjo Avstrijo, v taborišče Stein. Tam je trpel in upal, da se še povrne v boljših in srečnejših ter svobodnejših časih na svoj dom. Ni pa dočakal tega trenutka: ko je bil temu času že blizu in ko je bil nacizem že na polomu, je moral — na pragu svobode umreti. Pravijo, da so takrat, ko so se že bližale amerikanske čete taborišču Stein, jetnike oblekli prisilno v uniforme nemških SS-oddelkov in jih poslali proti Amerikancem. Od takrat je zabrisana vsaka sled za Rutarjem, vsa poizvedovanja niso mogla ničesar ugotoviti in žal moramo računati, da se več ne povrne k nam. Zato so opravili ob veliki udeležbi njegovih znancev in prijateljev ter prebivalstva bližnje in tudi oddaljenejše okolice dne 13. julija letos pogrebno opravilo za pokojnim Rutarjevim očetom.

Gospodarskega in prosvetnega življenja si v Žitari vesi v zadnjih desetletjih skoraj ne moremo zamisliti, ne da bi pri tem omenili tudi ime Rutarjevega očeta. — V Žitari vesi je bil nujno potreben vodovod. Le tisti, ki se spomnijo na čase, ko smo živeli brez vodovoda, morejo presoditi, kaj vodovod za nas pomeni. Zato so se Žitrajci obrnili na svojega državnega poslanca, da jim izposluje vodovod; toda ni se mu posrečilo. Z vso njemu lastno vztrajnostjo se je vrgel na delo za vodovod pokojni Rutar. Mnogo zaprek je bilo treba premagati, toda končno se mu je posrečilo. Če ne bi napravil nič drugega, bi mu morali biti Žitrajci trajno hvaležni za vodovod.

Bil pa je Rutar tudi duša, bil je poslovodja živinorejske zadruge v Žitari vesi. Vedel je, da se more kmečko prebivalstvo obdržati le v skupnosti, zato je s tako ljubeznijo delal za živinorejsko zadrugo, ki naj bi bila temelj vsega gospodarskega življenja v našem okolišu.

Kako bi bil žalosten Rutarjev oče, ko bi se povrnil domov, pa ne bi več zadoneli zvonovi s stolpa žitrajske farne cerkve. Največ je s svojim delom in s svojo nedosegljivo prepričevalnostjo pripomogel do nakupa novih zvonov. Danes jih tudi ni več, tudi oni so žrtev nacistične vojne vihre.

Brez prosvetnega dela nobeden narod na svetu še ni napredoval in se ni vzdržal. To je vedel Rutar, zato je s tako vztrajnostjo in ljubeznijo vodil prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vesi. Sam je vodil številne prireditve, sam je režiral igre in sam je, kljub obilni zaposlitvi drugod, igralce tudi učil. Takrat v Žitari vesi še ni bilo primernega prostora, kjer bi društvo „Trta“ našlo svoj dom; treba je bilo zgraditi prosvetni dom. Spet je bil Joško Rutar, ki je delal, se trudil, govoril in zbiral, dokler ni zrastel v Žitari vesi ponosni Narodni dom. Kako je moral biti žalosten, ko je nato zaprt v gestapovskem taborišču zvedel, da je postal tudi Narodni dom v Žitari vesi žrtev bojev na domačih tleh.

Še in še bi lahko naštevali zasluge Rutarjevega očeta. Toda že iz povedanega je jasno razvidno, kaj je bil pokojni za naš kraj in kako težko ga bomo pogrešali. — Za vse pa, kar je storil dobrega, mu bomo znali ohraniti vedno hvaležnost, njemu samemu pa naj bo Bog za vse njegovo delo in za vse njegove muke večni plačnik.

†

Neizprosna usoda mi je iztrgala poslednje — mojo najljubšo, srčno dobro ženo, našo sestro, teto in svakinjo, gospo

Käthe Pleschiutschnig

ženo gostilničarja in mesarja

v 51 letu, iz življenja, polnega dolžnosti in dela. V svoji globoki bolečini zaradi izgube najinih sinov, ki smo ju letos tako nepričakovano izgubili, jima je sledila v boljše odrešilno onostranstvo.

Pliberk, 29. avgusta 1949.

Globoko užaloščeni:

Hans Pleschiutschnig, soprog **Filip**, **Martin** in **Herman Vogel**, bratje; **Anita Mischkonig**, sestra v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Radio Celovec

NEDELJA, 4. septembra:
7,15—7,35 Jutranja glasba.
13,30—14,00 Polurna oddaja.

PONEDELJEK, 5. septembra:
9,00—9,20 Zanimivosti.
14,45—15,00 Pouk slovenščine za nemško govoreče.

TOREK, 6. septembra:
9,00—9,20 Poročila, gospodarsko predavanje, slovenska pesem.

SREDA, 7. septembra:
9,00—9,20 Poročila, gospodinjsko predavanje, slovenska pesem.

ČETRTEK, 8. septembra:
9,00—9,20 Slovenske narodne — poje kvintet „Veseli fantje“.
14,30—15,00 Polurna oddaja.

PETEK, 9. septembra:
9,00—9,20 Poročila, gospodarsko predavanje, slovenska pesem.

SOBOTA, 10. septembra:
9,00—9,20 Pregled tiska, poročila.

„Sredi polja – svetel grad“

(Nadaljevanje s 7. strani)

hiši in na polju. Posebno važnost polaga pouk na razvnovrstno, še posebej praktično risanje, ki naj oblikuje tudi čut za lepoto okolice, stavb, raznih okraskov na stavbah in v živi naravi. — Učenci se vadijo tudi v navadnem govorništvu, izdelati morajo poročila, zlasti iz zgodovine, zemljepisa in naravoslovja. Tudi pouk o pravilnem in lepem vedenju je važen predmet. Kakor morajo dečki poznati vsa nujna in važna opravila pri kmetijstvu in kakor morajo sami znati popraviti manjše napake pri strojih in pri orodju, tako morajo pa deklice znati vsa gospodinjska opravila, znati pa morajo tudi presti in tkati.

Ni pa učna snov le na papirju. Lepa razstava najrazličnejših risb in slik, ki so jih izgotovili učenci od I. do IV. razreda, je pokazala, kako vsi učenci napredujejo in kako nekateri skoraj mojstrsko razumevajo praktična navodila svojih učiteljev.

Lepo urejene zbirke, ki jih vodstvo šole poizkuša vedno dopolnjevati in izpopolnjevati, znatno pripomorejo k nazornemu pouku. Veselje je ogledovati zbirke raznega praktičnega orodja v prostornih in svetlih delavnicah.

Jezikovni pouk (slovenščina, nemščina, angleščina) je poleg verouka tudi zelo važen predmet na urniku in v praksi.

Še in še bi ogledoval ureditev šole in še bi poslušal razlago in prijazne odgovore predmetnih učiteljev, toda čas je prehitro minul, posloviti se je treba. In poslovim se v prepričanju, da je vodstvo šole res na pravi poti in z željo, da bi imelo pri tem čim več uspehov v dobro in korist mladine tega izredno lepega okoliša Južne Koroške.

VEDNO VELIKA IZBIRA
ORIENTALSKIH IN PERZIJSKIH PREPROG,
na roko vozlanih in žametnih (velournih) preprog ter tekačev.
Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.
Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Dajemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu mesta.
Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese
DIR. JOSEF RADLMAYR
BELJAK - VILLACH
TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 — 4447

Moške
nylon nogavice
polo srajce
kopalne hlače
ženske in otroške
kopalne obleke.
Otroške igrače
Grüner
CELOVEC - Burggasse

JOSEF BLEIER
Proizvodnja delikates
Tečne konzerve
Zelenjavne konzerve
Dunaj-Wien VI. Wahlgasse 39
Vsa pismena ali telefonska naročila takoj izpolnjena

Radio Schmidt
Prodaja - popravila žarnice
Vaša strokovna trgovina
CELOVEC - Klagenfurt
Bahnhofstraße 22 - Telefon 29-48

ŽUPNIJE, POZOR!
Prevzamem vsa popravila orgel; vgraditev električnih mehov, obnova sprednjih (okrasnih) piščali.
Novogradnje orgel
elektr. sistema „Unit“ kakor tudi pnevmatičnih in mehaničnih.
SCHELLANDER MARKO,
orgelski mojster, Poreče, o. V. j. Pörtschach a. W. S. 206.

Barve, lake, emajle, laneni firnež, slikarske in pleskarske potrebščine
kupite najbolje pri
PETER DE CILLIA
FELDKIRCHEN - Telefon 73
in pri podružnici:
Celovec - Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38

Kinder FOTO *Ella Petrykiewicz*
FOTOGRAF
BELJAK - Villach
Poročne in darilne slike ter slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del.
Nov naslov: Postgasse 3, Tel. 49-36

„Koroška Kronika« izhaja vsak petek. — Cena za naročnike mesečno: za tuzemstvo 2 S, v inozemstvo 5 S. — Uredništvo lista je v Celovcu, Völkermarkter Ring 25/ Tel. 3651/02. — Uprava in oglasni oddelek v Celovcu, Völkermarkter Ring 25/I. Tel. 3651/96. — Mesečno naročnino je treba plačati v naprej. — Rokopisi se ne vračajo. Tiska: Tiskarna „Carinthia“ v Celovcu